

Ана Дуган

ИСТИНИТЕ И КОБАЈАГИ ИСТИНИТЕ ПРИЧЕ

*Библиотека „Србачко Мимичи“
Мара Црнчић*

Ана Дудаш
ИСТИНИТЕ
И
КОБАЈАГИ
ИСТИНИТЕ ПРИЧЕ

(Деца, небески бисери, на првој и другој страни књиге,
редовни су посетиоци литургије у храму Божијем.)

С благословом
његовог преосвештенства
Епископа Браничевског
Господина Игњатија

εφ. Драгана Вук /

Ана Дудаш

ИСТИНИТЕ
И
КОБАЈАГИ
ИСТИНИТЕ ПРИЧЕ

Библиотека „Србољуб Митић”
Мало Црниће

Дете је славуј у кући
(Народна изрека)

ТЕОДОРИН ЗВЕЗДАНИ САН

Теодора, јеси ли решила све задатке из математике? Ако јеси, пошаљи ми на мој е-mail. Ја ћу теби, обећавам, написати најлепше стихове о твојој коси и очима.

Порука ове садржине јутрос рано стигла је Теодори која је још увек у загрљају баке сањала најлепши сан. Наравно, мама, као и увек прва је видела поруку, осмехнула се и одмах узела Теодорину школску торбу. Извукла из ње припремљене књиге и отворила свеску из математике. Кад тамо, ни један једини задатак није био решен.

- Теа, устај! Покажи ми задатке из математике да видим јеси ли добро решила.

Теодора отвори своје плаве очи боје неба, зачуђено погледа у мајку и искочи из кревета као да је катапултирана. Пребаци своју дугачку плаву кику преко рамена, и без речи седе за свој радни сто. Узе свеску, отвори, и за тили час, задаци из математике су били решени. То бар за њу није тешко. Тек се онда обрати мајци која јој је припремала доручак и рече победоносно:

- Ево, готова сам! Зашто увек бринеш да нећу на време урадити домаћи?! И увек знаш да ме пробудиш, баш онда када ми је сан најлепши, на дохват руке...

- Зашто? Још питаш?!

Да сам бар још неколико минута спавала ја бих цео сан имала у својим рукама...

- Мислиш мислима?

Може и тако, али ја бих пре рекла да сам га управо испустила из руку, таман сам се ухватила за златасте краке једне звезде, за њихове репове који су се са небеса, гранали право до мојих руку, мамили ме да се ухватим за њих и да кренем. Само да се нисам нећкала, јер сам се плашила да се не опечем, били су као усијано гвожђе! Свуда около палацали су тим ужареним језицима, говорили у исти глас...

- Шта су ти говорили?

- Хтела би све да знаш, а ниси ме пустила још само неколико тренутака, само да се чврсто ухватим и да полетим у те бљештаве пределе. Можда бих ти донела пуну котарицу златастог сјаја. Замисли мама, котарицу сјаја на овом столу која би светлела као велика, највећа сијалица. Онда не би имали проблема када нестане струја, имали би увек и превише светлости, и дању и ноћу...

- Нисам знала да сањаш тако леп сан, али да си одсањала до краја, да ли би стигла да урадиш задатке из математике...

Стигла бих ти знаш колико ја волим математику и да за мене из тог предмета нема никаквих препрека, нити тешкоћа.

На самом улазу у школско двориште Теодору је чекао Сава скацкајући с ноге на ногу, са забринутим погледом у крупним црним очима. Не, није то била само забринутост, било је у том погледу и неки необуздани прекор који је у млазевима шикљао.

- Јеси ли ти нешто љут?

- Зар ниси видеела мој е-mail?

- Не, мама ми не дозвољава увече да седим испред рачунара а о јутру и да не говорим.

- Сада ја немам решене задатке... Посегнуо је руком ка њеној плетеници да је повуче, али у томе га је спречила нечија рука.

- Не можеш тако са школском другарицом! Та плетеница јој служи као украс а не за вучење, није то конопац, или узде!, победоносно је изговорио Давид. Дечак који је увек био у близини сваке девојчице коју би заштитио од насртљивих ученика. Сави су поруменели образи од немоћи, те је једва изговорио:

- Теодора, ти си права ломилица!

- Шта сам?!

Сада се опет умешао Давид, и сав важан почео је да јој објашњава:

- Хоће да каже да сваком дечаку, сваком ко те погледа својом лепотом сламаш срце. Ја за такве оптужбе не хајем, ја бих за тебе за твоју лепоту, рекао, назвао бих те да си ти права лабудица!

- Лабудица?! Ха! Ха! Ха! Сава се гласно насмејао и још увек помало љут једва је изговорио:

- А где јој је језеро, колико ја знам лабудице не ходају по земљи, оне најчешће по језерима плове расипајући своју белину и дугачким кљуновима машу као рукама...

Ова препирка трајала је кратко јер је исту прекинуло школско звоно које је најављивало почетак првог часа. Сви троје су кренули ка улазу у зграду благо се смешкајући као да су већ заборавили на препирку. Пре уласка у учионицу Сава је хтео да крене натраг, и пруживши корак да побегне, Теодора га повуче за рукав:

- Где си кренуо? Хајде, за време великог одмора зачас ћемо решити те задатке...

Сави се озарило лице и пре него што је учитељица ушла у разред задаци су били преписани, нису чекали на велики одмор. Учионом се разлегао тихи жагор, који је затим нагло утихнуо и озбиљност се угњездила на свако детиње лице. Сава се зарицао тихо шапућући да неће више никада да дође у школу без решених задатака. Трудиће се сам да их уради, ако зна да пише песме, зашто не би и математику научио. Научиће је уколико буде то желео, уколико се буде трудио.

Сутрадан, на огласној табли у школском ходнику освану песма насловљена ЛАБУДИЦА. Без потписа аутора. Песма нежне садржине и оданости само је Теодора знала ко је то написао, или се варала?! Давид или Сава? Свеједно, важно је да се испод овог поднебља као и увек до сада множе песници, а то је добар знак.

ПРЕОБРАЖАЈ БЕЗИМЕНОГ

Школско звоно огласило је завршетак последњег часа. Уз велику грају излетали смо из клупе а потом из учионице гуркајући се међусобно ко ће први да излети у двориште. Ко ће први да стане уз Катарину која је смерно стојећи испод платана увек чекала своју млађу сестру. Направили би полукруг испред ње и по обичају сви смо причали у исти глас, тражећи очима коме је она тог трена поклонила наклоност да га слуша, ако је то било могуће. Сви смо се хвалисали без икаквог устручавања ко је какву оцену добио, ко је био похваљен.

Катарина нас је увек саслушала са загонетним осмехом на лицу. Није показивала према коме гаји посебну наклоност, ми као кладе, опчињени њеном лепотом и добротој, истовремено смо желели да је задивимо не би ли што дуже задржали њен смешак на лицу и њену пажњу. Један је подижући руке на мајици показивао своје мишиће, други је скацкајући на једној нози доказивао своју издржљивост, остали нису престајали да причају. А, Катарина, повремено би упрла поглед изнад наших глава, загледана у нешто нама недокучиво јер смо сви били преокупирани сопственим мислима, жељама и добро скривеним тајнама.

- Четвртаци, шта то изигравате око наше виле, оставите је на миру! Огласи се строго заповедничким гласом један осмак који је својом снагом а повремено и грубошћу желео да докаже да је снагатор каквог нема међу нама.

Чим смо га угледали, сви до једног увлачили смо главе што дубље у оковратнике дебелих дуксерица баш као пужеви своје рогове у кућицу. Нико није ни реч изустио, јер тај би први добио неколико чврга његовим дебелим прстима по темену главе. Он је те чврге ударао онако у ходу, не заустављајући се. Био је лукав, пазио је да га нико од наставника не угледа. И што је већи осмех развлачио по лицу, то је већом снагом ударао по нашим главама, као по добошу. Ћутке смо подносили његово злостављање знајући шта би чекало оног ко би се усудио да га оптужи за насилничко опхођење. Без обзира што су неким од нас сатима бриделе његове чврге по теменима, ћутали смо.

Погнутих погледа, још погнутијих глава, кривили смо кичме под тежином школских торби. Савијени скоро до земље, отежалим корацима кретали смо се ка излазу из школског дворишта. Свако својој кући, неко је успут свраћао до киоска да купи по жваку или сладолед, што је зависило колико је имао пара. Наравно, њих никада довољно да подмире наше прохтеве који

су се из дана у дан све више увећавали.

Агресивном осмаку ретко ко је знао право име, сви су га знали као Безименог, као насилника који није умео да обузда свој бес и жељу за доказивањем моћи. Једино се према Катарини увек постављао заштитнички, и ту улогу је веома уверљиво играо. Она га је неколико пута опоменула, укорила тихим гласом, благо, али чим би се нашао изван њеног погледа, настављао је по старом. Он, центар свих негативних збивања временом је постао страх и трепет. Оно што је било најгоре, неколико дечака желећи да и они привуку пажњу, испољавали су, не често, већ повремено жељу да га опонашају а чврге по нашим главама почеле су да се множе. Једног дана је Стефан упитао своју мајку:

- Да ли може ударање чврга по глави да смањи главу?

- Не може, зашто то питаш, вероватно постоји неки разлог? Ако имаш неки проблем реци!

- Не! Немам никакав проблем! Једва је изговорио Стефан веома неуверљиво.

- Ниси убедљив. Главе се не смањују тако, али ударање чврга ако се понављају из дана у дан могу да изазову друге проблеме, осим телесних чак и менталне... Примећујем ја да је теби поглед често прожет страхом...

- Како то примећујеш?

- Не обмањуј ме! Видим да постоји код тебе и твојих другова нешто што вас мучи. Испричај ми и ја ти обећавам да неће нико сазнати да си ти одао тајну!

- Добро, али не сме нико да зна да сам ти ја рекао! Испричао сам мајци шта нам се већ дуже време дешава и да смо застрашени претњом да морамо да ћутимо.

Не знам како, али мајка је реаговала и само за неколико дана били смо поштеђени тих чврга. Приметио сам да се сваког одмора неко од наставника шета по дворишту, пратећи све што се дешава. Безимени је заустављен, али за кратко време. Почео је да нас сачекује по сокацима у повратку из школе, не само да нас удара још јаче већ нам је и претио. Ћутали смо гледајући један у другог ћутке се оптужујући међусобно за тужакање.

И, онда када се нисмо томе ни надали, улазећи у школско двориште, затекли смо Катерину и Безименог како седе на клупи. Безимени је погнуте главе слушао шта му она говори. У мимоходу, само смо чули како му каже:

- Ум царује, а снага кладе ваља! Зар ти није јасно да само паметним и добрим делима можеш да стекнеш наклоност... Физичка снага је одбијајућа...

Нисмо одмах схватили значај изговорених речи. Скупљени у једном ћошку зграде одгонетали смо, али нисмо гајили баш превелику наду да ће такве речи утицати на Безименог.

Како су дани пролазили све смо чешће затицали Катарину и Безименог како седе на клупи и причају. Само он сада није седео погнуте главе већ се некако чудно смешкао гледајући у њу. Једног дана нас је Катарина зауставила и рекла:

Ово је Љубомир, тако ћете од сада да га ословљавате.

ФИЛИП ОД КОСТОЛЦА

Кажу да је порекло мојих прапредака од храбрих прекоокеанских помораца, дакле неустрашивих и сналажљивих који су се често знали успешно супротстављати доста јачим недаћама, снагом ума савлађивали су безбројне препреке на дугачким путовањима. Борили су се са високим, немирним морским таласима који су њихов бродић витлали високо као да је паперје, скоро до небеса. Невреме их је знало заустављати у некој луци где би направили предах, поправили нанету штету броду и настављали пут до главног циља.

Него, да ја не причам о свом пореклу као што деда Милан често своје приче почиње од Кулина бана, већ да пређем на почетак приче у ове пределе, крај римске тврђаве Виминацијум, на обали Дунава. Дакле, на град Костолац богат не само историјом већ и рудним налазима, где се мој деда Милан зауставио, запослио и окућио. У слободно време имао је један веома користан хоби-риболов. Са својим малим бродом кретао би водотоком ове немирне и тајанствене реке да улови што више рибе, како за своју породицу, тако и за остале невољнике којима је улов риба био једини начин да преживе тешка вре-

мена. Увек сам са радозналошћу пратио његове приче, аласке доживљаје који би често прелазили границе реалности. Али, веровао сам му, и онда када је причао како нико осим њега није доносио препуне мреже улова, он је увек знао где има највише риба. Запитао сам га како је упознао моју баку, да ли је и њу тако уловио у мрежу... Он ми је сасвим озбиљно одговорио:

- Не, уловио сам златну рибицу која се издвајала од осталог улова. Била је сјајна, толико да нисам могао отворених очију да гледам у њу, чак је и говорила:

- Буди хуман, пусти ме натраг у моју постојбину а ја ћу ти испунити жељу коју ниси до сада могао да оствариш...

- Пустићу те, али ја бих желео да чим изађем на обалу упознам девојку из мојих снова са којом бих се оженио! И, да, да буде јако лепа!

Дека је увек био човек од речи, пустио је рибицу и док је стигао до обале са својим бродичем, чак је и заборавио на своју жељу, ишчилела му је из мисли. Али, рибица је такође била од речи, и он је заустављајући бродич на самој обали угледао прелепу девојку, девојку из његових снова. То је сада моја бака...

Прилазила му је ходом газеле и са осмехом на лицу и котарицом у рукама, запитала га:

- Продајете уловљену рибу?

- Не!

- Не?

- Ја је поклањам!

Тако је мој дека свакодневно пунио котарицу мојој баки а она му плаћала само осмехом. Али, једног дана њему није био довољан осмех, пољубио је изненада. Већ кроз неколико дана моја је бака платила читаве котарице риба својом слободом. Да ли је тај пољубац или пуне котарице риба, ја бих рекао, да је пре пољубац имао чудесну моћ и ја сада имам прелепу баку.

Ето ме опет поред Дунава који посматрам као прави поморац, не, пре бих рекао алас. Сањарим о дану када ће ми се испунити сан да са пецаљком у руци могу да пецам рибе, можда ћу и ја упецати златну рибицу! Често сам овде код деке и баке. Због љубави према њима, али и због великог дворишта у коме има пуно зеленила и лепог цвећа. Тако повремено побегнем од градске буке и сивила. Најјачи разлог мог честог доласка овде је мој псић Верко. Он ме у стопу прати и ником не дозвољава ни да ми приђе. Кевће чак и на малог пужа, премаленог који од страха увлачи своје рокове у кућицу коју носи на леђима.

Једино дозвољава малом мачету да буде уз мене, чак све чешће га видим како се и према њему заштитнички опходи. Дозвољава му да се

шћућури крај његових ногу на прагу куће и да дремају. Замислите их, једу из једног чанчета. Деле све! И оно најлепше парче меса које крадом од баке бацим пред Верка, он само загризе, без халапљивости, оне кучеће, једе га полако и умилно гледа на маче како се гости већим парчетом. Верко је праведан и мудар. Није као неки људи што умеју да буду саможиви и похлепни, што грабе само за себе. Он са неописивим сјајем у очима дели све са мачетом.

- Филипе, брзо долази кући, на скајпу је Дала, хоће да причате! Зачуо сам помало прекорни глас своје баке. Не дозвољава ми, а право да вам кажем и ја сам то не желим, да седим сатима испред рачунара кривећи кичму док играм игрице. Грозно! То је за мене губљење времена. Ја седим крај њега само када желим да разговарам са Далом, или да је ја позовем, или она мене.

Озарио сам се када сам је угледао. Њени немирни плави увојци заводнички се њишу по челу, повремено заклањају крупне плаве очи, онда не могу у њима да се огледам, а ја то много волим. Ах, да, Дала има шест година као и ја, идемо заједно у вртић... Повремено се мало љути што често идем у Костолац, значи недостајем јој.

Причали смо веома мало када се моја бака опет заповедничким тоном огласи:

- Филипе, дођи до телефона, зове те моја другарица...

- Не могу, зар не видиш да сам заузет!

- Дођи, Дала ће те сачекати, неће побећи, то је она другарица што ти је написала песму, сада хоће нешто да те пита, можда ће то користити за приче које пише. Можда ће и о теби писати!

- О.К! Трчим иако сам заузет.

- Здраво тето! Сећам се када си писала песму о мени тада сам био мали! Ниси ме ништа питала, шта те сада интересује?

- Сада хоћу да ти поставим само неколико питања, може?

- Може! Само пожури, имам важан разговор...

- Добро, реци ми само, али искрено, да ли имаш у вртићу неку симпатију?

- Шта ти пада на памет! Немам симпатију, имам Далу и она је моја велика љубав!

- Честитам ти! Значи у грудима ти трепери јато звезда?

- Да, али и у глави! Мисли ми натапа извор светлости...

- Када имаш такву љубав, значи стасаваш у доброг човека коме ће се отворити сваки пут.

ЖАБАЦ СА МИЊУШОМ НА НОСУ

Као по обичају, и овог пролећа чим су цветови висIBAба пркосно у висине подигли своје снежне беле главе, уз расцветали кукурек и разбацане зелене жбунове из којих извирују снено прогледале плаве, миришљаве љубичице, ја и мој брат Реља стижемо већ утабаним путем у Костолац код баке и деке. Нас двоје смо ипак најлепши цветови у њиховој великој, препуној зеленила башти. Додајемо јој лепоту више. Верујте да се том сусрету подједнако радујемо и ми и они. Они, жељни нас, наше галаме и пркосних врскова којима реметимо и отклањамо густу тишину која се зими наталожила у сваком кутку, а ми жељни њих и природе, великог дворишта прекривеног травнатим зеленилом тог угодног за очи тепихом на коме стоји попут краљевског трона велика љуљашка која се под бљеском дана пресијава као да је од срмених нити. У почетку се препиремо ко ће први, ко ће дуже остати на том трону док нас дека са неким топлим сјајем у очима љуља, забацује високо, високо. Понекад ми се чини да ћу сваког трена додирнути небеско плаветнило или успаване звездане краке испреплетане са космичком прашином бурно ускомешаном. Звезде као да

мирују, не трепере као ноћу, не намигују... Или нам се то само чини? Можда.

Реља, да би се додворио баки, у стању је тренима да скакуће по трави тражећи процветале љубичице. Набере мали букет, и жмиркајући лепим очима, испружене руке рече:

- Бако, ево ти љубичице које су исте боје као твоје очи!

- Лепото бакина! Баш си пажљив, умеш да обрадујеш...

- Бако, он је далтониста, не разликује боје, како могу виолетно плавкасте љубичице да буду налик на боју твојих очију. Он бако, дајући теби те љубичице, веруј ми да мисли на Петру из вртића...

- Е, није! Ја сам Петри пре одласка већ купио од уштеђевине букет мимоза...

- Не извлачи се! Баш јесте, мислиш на Петру...

- Мислим. Па шта ако мислим, зар она не заслужује да буде увек у мојим мислима без обзира на простор који нас дели?! Немој да мислиш да ја не умем да ти узвратим што одајеш моју тајну!

- Ајде, кажи ако знаш која је моја тајна!

- Кобајаги! Немања! Твоја је тајна ОН! Али у њега ниси само ти заљубљена већ и неколико твојих другарица...

- Па шта? Ја сам главна, а оне су резерва!
- Тачно, Немања има цео одбојкашки тим симпатија...

- Нека има! Ја знам да сам главна. Чујеш ли главна!

- Доста препирања! огласи се дека благим, али заповедничким тоном. Припремите се, идемо на Дунав да пецамо. Данас ће нам бака наш улов припремити на више начина. Има да се гостимо!

- Деко, зар нема гошћења без пецања? Бојажљиво упита Реља.

- Нема! Морамо зарадити да би имали на столу изобиље хране...

- Ух! Деко, немој да му тако уверљиво то говориш, он мисли да је то стварност, зар не знаш колико имамо хране у остави...

- Имамо. Али немамо рибу, а риба се сматра када је на столу пред нама као здрава храна.

Уз мање Рељино негодовање, свако је узео свој прибор за пецање и по малу торбу у коју је сместио мрежу за улов, која нас је увек чекала чиста и сложена у помоћној просторији у дворишту.

- А сада трком до обале Дунава! Дека још није ни изговорио целу реченицу а ми смо већ трчкарали крај његових ногу. Његов један корак, наших два, три. Уз оно обавезно „Ура“! када

се негде креће почели смо и да певушимо једну арију на стихове вероватно неког аласа:

„Низ Дунав пловим,
пловим,
да што више риба
уловим.

Нека буде хране
за породицу,
за све гладне
што немају удицу...

Стајали смо утишани на обали са забаченим удицама у мутне таласе Дунава. Дека је имао највише среће. Као опробани риболовац или-ти алас, још из млађих дана, тачно је знао где је риболовиште са мноштвом риба. Пастрмке су се хватале као муве на мед. Не могу рећи да ја нисам имала среће, али ни приближно као он. Пастрмица колико ти душа жели! Немарно сам окренула главу ка Рељи а затим прошапутала деки:

- Погледај, извалио се на обали као на дор-меовом тепиху. Отворио мрежу и торбу, и само чека да му рибе саме ускачу, удицу није ни забацио...

- Пст! Видећемо шта смера! Не реагуј!

Правили смо се као да га не видимо док је он лебдео са својим мислима облацима, Дунав

као да није ни примећивао.

Кад је дека до пола напунио своју велику мрежу пастрмкама, узео је у руке бућкало. Специјално дрво којим рибари лупају по води да би намамили сомове на удицу. Бућкао је неколико тренутака а затим ми шапнуо:

- Јеси ли видела пастрмке су се разбежале, и ето већ трза први сом...

- Е, баш је прави сом! Радосно и задивљено сам узвикнула док је дека мотао удицу назирала се велика глава сома. А, када га је извадио из воде, он се праћакао као да је добио електрошок!

Мислим да би ово било занимљиво за сваког да гледа декину умешност и аласку спретност.

Можда је већ имао упецаних неколико сомова а ја ни једног! Његова мрежа за улов била је препуна. Задовољно је рекао:

- Припрема! Идемо. Рељкане, јеси ли ти нешто упецао?

- Јесам! Тихо и постиђено је одговорио савијајући мрежу и скривајући нешто у њој. Ставио је у торбу и кренули смо. Гледала сам час у деку, час у његову торбу. Нешто је било у њој, чуло се тихо праћакање. Али шта је то? Нису ваљда заиста рибе саме ускакале у његову отворену торбу желећи да се ослободе хладних

таласа... Обично речит, Реља је сада целим путем до куће ћутао дубоко размишљајући нешто за нас мистериозно. Пустили смо га јер смо видели забринутост на његовим образима. Нисмо га ни задиркивали.

Гледајући у нас испод ока, док смо истоваривали препуне мреже риба, смештали их на место где ће сваког трена почети њихово чишћење, он се удаљио од нас неколико метара у сам ћошак дворишта где је била на крају травњака једна мала барица. Узео је са улице неколико каменчића, уоквирио је то удубљење и испустио је из мреже нешто. Нисмо били сигурни шта је то, риба сигурно није.

Препустили смо га да заврши започету мистерију. Када види да се не интересујемо, доћи ће и сам да нам исприча. Он је крај барице непомично стајао нетремице гледајући у њу. Брижан и уздишући.

- Шта би ми Петра рекла да сада ово види, она би ме саветовала а да ми се не подсмева. Чак би ми веровала да је плен сам ускочио у мрежу, посадио се и великим очима, без оног кркетања, гледао у мене чекајући да му помогнем. Али шта тражи? Да му скинем минђушу, не! Она је, чини ми се, зарасла у његов нос...

- Рељкане, зар ти то сам са собом причаш? Огласи се бака смешкајући се.

- Не бако, причам са овим необичним жапцем!

- Са жапцем? Зар он зна да говори?

- А како златна рибица говори, тако и овај жабац.

- Немој да ми причаш. Да видим тог необичног станара нашег врта кога си довео...

Имао сам утисак да се дека и Лара скривају од мене, окрећу главе, да не видим да се смеју и намерно не показују интересовање за мој улов.

Када се завршио ручак сви смо прилегли да се одморимо. Замислите мој сан: Стојим крај жапца који седи на једном камену, задње краке спустио у воду брчкајући их, предње је прекрстио на груди. Заврти главом и минђуша му сама отпаде спуштајући се полако на дно барице. Жабац ми се обрати и рече: „Узми ову минђушу, добио сам је од једног морнара који је био под „гасом“ од превише попијеног рума. Златна је, баш као златне рибице може да ти испуни сваку жељу коју ћеш пожелети. Наравно, њена је моћ још из времена диносауруса! Што је старија, то је моћ делотворнија. Мени је, када ме је морнар бацио у таласе мора, помогла, дала снагу да дођем чак до Дунава, чак до тебе. Теби је намењена. Мене не тражи. Ја сам сада само обичан жабац који је одскакутао у неке веће баре, где су моја браћа. И, што сам срећан, ја

опет могу да крекећем! Док сам имао минђушу нисам могао, нити смео да се одајем, ја обичан жабац да носим тако вредну ствар“...

- И шта да радим са том минђушом?

- Бако, моје је мишљење да је окачиш изнад врата где дека држи прибор за пецање. Увек ће имати среће, никада нећете бити гладни, доносиће риба у изобиљу, не само за вас и оне који немају шта да једу...

Минђуша је по Рељиној жељи завршила окачена изнад врата помоћне зграде. Дању је скоро невидљива, а ноћу је попут највеће сијалице. Светли, осветљава не само цело двориште већ и бакино и декино лице. Они се сада увек смеше. Тај осмех је препун љубави, делотворан.

ТИМОТИЈЕВА ДРУЖИНА ИСТРАЖИВАЧА КОСМОСА

Да вам се прво представим: ја сам Верочка из Минска, млађа сестра славног (а време ће то сигурно доказати) истраживача космичких предела Тимотеја, кога из милоште зовемо Тимченко.

Не знам шта се то дешава са мојим братом, али сигурно ћу открити, у последње време све чешће ме избегава, тера од себе и својих другова са којима се повлачи на таван куће где нешто раде. Не говоре гласно, већ шапућу. Узалуд се ја прикрадам на прстима као балерина, начуљим уши, али не чујем ништа! И када чујем понеку реч, не разумем шта она значи. Баш као да не причају белоруски...

Око њих је разбацана гомила књига, скоро је свака отворена, они замишљени над њиховим страницама повремено заврте главом, договарају се, препиру, чини ми се што се више препиру, све тише говоре. Свако од њих као да жели да докаже да је баш он у праву. Још нешто што никако не разумем, кроз кров куће имају провучену неку дугачку цев, повремено један по један гледају кроз њу, опет причају, записују...

Често се питам јесам ли ја добра сестра када ћутим и ништа не кажем родитељима. Ако кажем, оптужиће ме да сам тужибаба... Ако ћутим, ни то не ваља. Не дај Боже, да нешто направе што није долично добрим ђацима, целог живота би ми пребацивали што сам ћутала. Баш незгодно! Ни да причаш, ни да ћутиш!

Како би било да понесем са собом нотес и оловку и да запишем сваку непознату реч, касније да упитам деку шта оне значе? Тог тренутка сам чула речи „Лет Лајке“. Сва уплахирана стуштила сам се низ степенице до дворишта да проверим да наша керуша Лајка спокојно, као и увек дрема у својој кућици. Када сам се уверила да је она заиста безбрижно, утонула у сан, није ми било много јасније, због чега они спомињу Лајку, уплашила сам се да јој не науде. Какве везе има моја Лајка са њиховим књигама и оном застрашујућом справом у облику дугачке цеви у коју упорно гледају, записују...

Не дај Боже да им та цев послужи за оно о чему сам ја упорно размишљала дајући машти на вољу. Неће ваљда Лајка да буде као убачено топовско ћуле које ће избацити у даљину да провере колико је издржљива?! Не, па и Тимченко воли нашу Лајку. Добили смо је одавно, и она је постала део наше љубави. Одана нам је, умиљата и када је пустимо са ланца, послушно

иде за нама као да жели да нас одбрани од неке вребајуће аветиње, коју може само она својим њухом да осети. Не! Немогуће је да они тако нешто спремају, али зашто онда спомињу Лајку?

За време ручка упорно сам гледала у Тимченка. Он ме изненађено упитног погледа ћушну руком о лакат и рече:

- Што гледаш у мене као да сам ти нешто наудио?

- Зар ниси? Или можда немаш намере?! Рекох љутито и што гласније да би сви за столом чули.

- А Лајки?

- Шта Лајки? Какво је то питање, зар ја Лајку не волим исто као и ти?

- А зашто те један од другова зове капетан Кука? Ха! Реци ако смеш! Зашто ти и твоја дружина толико спомињете Лајку и неки Спутњик 2?! Шта вам је то, нека лозинка за уништавање недужних животиња...

Сада се у нашу препирку, као по обичају, огласи са смешком на лицу дека:

- Зар Тимченка зову капетан Кука? Е, то је баш лепо! Упоређују га са великим истраживачем. Знаш Верочка, он је био велики морепловац и у свом истраживању открио је источну обалу Аустралије и многобројна острва у Јужном Пацифику, затим први је обишао око Земље од запада на исток...

- Али ја и моји другови истражујемо свемир, онолико, колико то можемо са нашим малим телескопом, шта знаш можда ћемо једног дана у Сунчевом систему открити нешто што до сада није нико успео да открије.

- А Лајка? Какве везе има Лајка са вашим истраживањем свемира, и са оном направом у коју ваздан буљите? Помало љутито, али истовремено и постиђено упитах.

- Када не разумеш о чему се ради, паметније је да ћутиш и посматраш...

Дека се опет умеша у разговор пре бих рекла малу препирку и својим ауторитетом покуша да наметне између нас мир, рекавши:

- Верочка, ти још не знаш да немамо само ми керушу која се зове Лајка. Била је једна Лајка која је пре много деценија у вештачки саграђеном сателиту названом СПУТЊИК 2 избачена из земљине површине и ушла у путању кружећи око ње, без горива, само под дејством земљине привлачне силе по закону опште гравитације. Ето, око Земље кружи њен прави природни сателит Месец...

- Ух! То је значи то, све те речи су они говорили а ја их не разумевши изокренула...

Сви су се слатко насмејали а мама ме благо погладила по коси гледајући у мене са осмехом и очима из којих је искрила права мајчинска љубав. Благим гласом је проговорила:

- Касније, када одрастеш, схватићеш и ти нешто веома битно: човек је богат онолико колико има богат унутрашњи живот. Задивљена сам тиме да је наш Тимченко радознао, да у њему таласају жеље за разним спознајама. Упорно трага да разоткрива тајне, истражује, макар то сада деловало наивно, касније, верујем ако настави тако отвориће неотвориве тајне космоса... Зар

ми на овим просторима немамо географски код који нам даје снагу ума за истраживање и таква открића...

Постиђено сам погнула главу ћутећи. Опет сам лажно оптуживала свог брата само због моје необавештености. Трудићу се да временом будем примљена у њихову истраживачку дружину. Тимченко као да чита моје мисли рече:

- Зашто ти не би могла да будеш друга Валентина Терјешкова која је 48 пута облетела Земљу?

И даље сам ћутала и немо се зарицала иако нисам знала за Валентину Терјешкову баш ништа, да ћу се трудити да мој ход буде усмерен баш њеним стопама.

НИКОЛИЈИН ИЗВОР СНОВА

Да ли сте случајно срили људско биће које није имало своје снове? Нисте! Не оне снове што сањате када спавате а који се најчешће не памте, већ снове на јави које понекад када их јурите, када настојите да их сустигнете они вам побегну. Наравно, не сваки. Има и оних које са мало труда, са трпељивошћу и сустигнете. Ухватите најлепши сан, негујете га, чувате или га једноставно, непажњом или својом неспретношћу, испустите.

- Важно је да га ухватите! Стегнете у шаку и чврсто је држите затворену да не побегне! - рече снисходљиво мала Љубица која је из прикрајка случајно слушала разговор своје сестре од тетке са групом ученика.

- Ти би га толико стезала да би га сигурно уништила, смрвила и отопила као грудвицу снега! Рече јој Михајло који се није никада одмакао од ње ни за педаљ. Увек се тискао уз њу, занесено је гледао у њене црне, крупне очи и увек уздисао.

- Да, она би га сигурно уништила као што је поломила нокат својој лутки када је хтела да их маникира...

- Ви сте се окомили на мене, сви, ама баш

сви да ме кривите за свашта. Ја сам увек дежурни кривац!

- Ниси ти дежурни кривац, ти си Калимеро!
Рече јој Давид загонетно се смешкајући.

- Какав сам ја Калимеро! И ко је он...

- Онај ко је крив за све и свашта!

- Ах, да! Али он није баш увек крив, њега лажно оптужују као ви мене сада.

- Предлажем да се више не препиремо, већ да свако од нас или бар нас неколико исприча које би највише снове желео да му се остваре. Препирка не води до извора где извиру снови, она га удаљава. Треба да умете да се суздрижете од оптуживања других! Има ли неко овде ко нема ни једну ману!? помало љутитим гласом рече Николија коју су из милоште звали Ника.

- Ево, ја хоћу да будем прва! Огласи се Љубица. Као најмлађа међу вама мислим да на то имам право. Ја желим да ми више нико не купује и не доноси плишане куце, маце, лутке и друге којекакве играчке! Хоћу да ми неко поклони праву, правцату куцу! Било које боје и било које расе, не бирам!

- Можда једног понија и куцу!? То би могла да замолиш родитеље да ти испуне ту жељу!
Рече благим гласом Ника.

- Хоћу! Хоћу малог коња и једну куцу! Обавезно.

- Вау! То је заиста лепа жеља, чак две, можда ће ти се и остварити – рече Михајло, замисли се и настави: „Знате ли да су коњи веома племените животиње који се могу користити и за хипотерапију!

- Шта је то хипотерапија? Објасни нам! У исти глас зачуђено, упиташе њих неколико.

Михајло као дечак који је често одлазио на хиподром и чуо свакојаке приче о коњима, настави:

- Хипотерапија, то је поступак који се примењује у лечењу деце са посебним потребама. Чуо сам за једног дечака који није годинама проговорио ни једну реч. Када су почели родитељи да га воде на јахање проговорио је...

- Вау! Опет се од изненађења скоро сви огласише.

- Из жеља се рађају снови! Па хајде да видимо ко има оне који се могу лако остварити! Убедљиво рече Давид.

- Љубица је рекла да жели малог понија и праву правцату куцу за наступајући рођендан! Само мора да зна да не сме никада да их вуче за репове и уши, мора се и о њима бринути, редовно их неговати и хранити...

- Наравно да ја то све веома добро знам. Куцу бих назвала Леси, она ће ма где да залута, увек да се врати кући.

- Ти то мислиш да ће она бити тако паметна као она куца Леси из филма “Леси се враћа кући”?!
- Можда, а можда сам то име рекла подстакнута оданошћу куца према човеку, поготово према деци.

- Не смеш да дозволиш својој куци да авка на сваку мацу која би се појавила у њеном видуку.

- Знам ја то, веома добро знам да треба да је учим да негује уздржаност када се појави неко ко није баш по њеној вољи. Слога мир спашава!

Када су сви изразили своје снове, јавно исповедајући своје жеље скромне или не, Јања се обратила Ники:

- Зар ти немаш снове, или само ћутиш не желећи да их ми сви знамо? Можда нешто кријеш, да немаш у свом акваријуму златну рибицу која ти свакодневно испуњава три жеље?

- Не! Зар ти Јањо верујеш у тако нешто? Да, могуће је!

Давид сав важан желећи да покаже колико познаје Нику, рече: „Она се моли да јој се испуне снови на правом месту!

- Где?! Реци нам да и ми одлазимо на то место...

- У храму Божијем, на литургији, уз молитву крај причесног путира...

- Тачно је. Ја сам годинама била јединица. Пожелела сам не једном, већ веома често да имам брата или сестру. Када су моја прабака Нада, бака Весна и дека Сিনিша постали ктитори храма Божијег који је једног дана попут белог анђела никао на плацу њихових предака, посвећен заштитнику наше крсне славе светом Николи, смерно сам шапутала молитве да он моли нашег Господа да добијем сестру или брата.

- И, јеси ли добила?

- Богу хвала! Ових сам дана добила прелепог брата. Чути плач бебе у дому, знате ли какво је то блаженство?

МИНИНА ЕРГЕЛА КРАЈ МЛАВЕ

Да ли сте знали да многа градска деца не разликују гуску од патке? Или овцу од козе?!

- Како то?! Упита Кека очекујући, као и увек, паметан одговор лепооке и бистрооке девојчице.

Не разликују, јер нису имали среће да их виде уживо. Ја сам једна од срећница која сваку домаћу животињу веома добро познаје. Живим у селу што сматрам привилегијом не само због познавања животиња, већ више због чистог, смогом незагађеног ваздуха. Воће и поврће изложено у гајбама испред продавница, препуно је олова којим га натапају многобројни аутомобили... Преплављују град, све више.

- Заиста си права срећница!

Него шта! Кућа мога деке налази се на самој обали реке Млаве, са пространим двориштем које је препуно домаћих животиња које ја обожавам. Да бисте спознали њихову лепоту и оданост, неопходно је да се дружите са њима.

За мене нема веће радости од тренутка када ме дека посади на малог понија и поведе у шетњу кроз двориште. Сви нам се склањају правећи дугачак шпалир за пролаз као да пролази краљевска свита са пратњом. А, да имамо

и пратњу! Наше верно куче, са очима вребајући на све стране да нам ко не науди, машући радосно репом, прати нас у стопу. Свесни смо да изазивамо у свачијим очима зачуђеност јер ширимо неку одмерену отменост која нас издваја од осталих, која шири чаролију, још када се топот понијевих копита помеша са жуборењем Млаве, то је неописив доживљај, мелем за очи. За мене кажу да сам права лепотица, али и коњић пони има неодољиву лепоту. По травњаку корача као да је на модној писти. Из зеленила нежних влати траве извирују главице маслачка који својим ћутилом све злати, пони их не ломи, благо савијено као да нас поздрављају, чим би одмакли они подижу своје цветове машући нежним наклоном. Зар то није права чаролија?! Цео простор се претвара у предео из неке бајке. Бајковито! Ми се никад не би зауставили у тако пријатној шетњи да се са прага куће не огласи моја бака:

- Прекините ту вашу шетњу, охладиће вам се ручак!

- Ево бако, још само један круг! Зар не видиш да и пони ужива у шетњи!

- Видим, видим и знам да ме после ручка очекује читава гомила расутих пластичних коњића по тепиху...

Тако је и било. После ручка, Мина узе своју

котарицу препуну пластичних коњића који јој сваке недеље по једног доноси њен дека, никада не одавши тајну где их набавља. Изврне котарицу, по тепиху почеше коњићи поређани у редове да галопирају. Тепих је Мини служио као америчким каубојима широка, пространа прерија где ласом хватају најбоље коње да их укроте. Галопирају они спотичући се један о другог а Мина се смешка широким осмехом на лицу, све док бака не каже:

- Доста више! Довољно си их нахватала, обрстиће ми цео тепих као козе гране у чаиру!

- Није доста! Још мало, само оног белог лепотана да ухватим! После да ти испричам свој сан, може?

- Може, али požури мало да средиш тај лом јер гости само што нам нису стигли...

- Ко? Кека! Е, она има да ми помогне, она ће ово да склони а ти слушај мој сан:

Сањам небо препуно сјајних звезда које су се саплитале једна о другу стварајући светлосне ерупције које су се шириле чак до земље. Наједном, те звезде, праве, правцате почеле су да падају у наше двориште. Краци су им палацали као велики пламени језици. И, из сваког крака почео је да искаче по један прелепи понић, са гривом која је била од праве срме, сребрнаста. Знаш ли да се наше двориште за тили час пре-

творило у велику ергелу коњића око којих се ширио светлосни балон.

- И, шта си урадила када си видела толико понића? Толико твојих љубимаца?

- Шта? Још питаш! Па ти си ме баш тог тренутка пробудила када сам испружила руке да једног дохватим...

- Ето, опет сам ја крива. Морала сам да те будим, време је за школу... Ти више ниси у обданишту, мораш бити на време у школској клупи. Када будеш научила сва слова, када будеш знала да пишеш, ти можеш своје снове када год су тако леви, да записујеш.

САВИНА ИСТИНИТА ПРИЧА

У овој причи је веома мало оног измишљеног, верујте ми да су сви догађаји заиста веродостојни, да су се десили баш онако како ћу вам испричати. Добро, неке сам мало улепшао и нашминкао, или им скратио реп, али већина је права, правцата истина понегде мало неким детаљима оплемењена да вам њена искричавост обасја лица, да вам пробуди радозналост и жељу да прочитате до краја.

Било је јутро, свеже али подношљиво, ни топло, ни зима. Цео простор таласао се у белени дана а оно најлепше јесте да су се одасвуд са грана дрвећа оглашавале прелепе гугутке својим сладострасним грленим гукањем. Било их је у изобиљу чак више него цвркутавих врабаца, као да су имале, а можда и јесу неки веома важан скуп, птичије заседање чији ће крајњи исход бити донета одлука да буду заштићене.

Оно што је још лепше, понеки пух великом брзином прешао би нам пут скацкајући и хитро се попео на прво дрво машући својим китњастим репом. Као да нам је говорио изазовно и пркосно:

- Нико вам није крив што немате моју брзину!

- Шта је то пух? Стидљиво запита Теодора.

- Како, зар ти не знаш? То ти је мала животињица из реда глодара, налик на веверицу. Пухова код нас има у изобилју.

- Ау! Схватио сам. У мом сокаку где су куће окружене великим чаирима, посађени су читави дрвореди орахових стабала, ту их има највише!

- И код мене у чаиру има их колико хоћеш, али они нису баш добри, моја бака каже да јој краду орахе... огласи се и Давид.

- Доста! Немојте ме више прекидати, када причам, на крају ја ћу вам свима објаснити оно што вам није било јасно.

- Дакле, као и сваке недеље, и ове је моја мама заједно са мном, још увек скривеним и уљуљканим у њеној материци, уз звоњаву звона са малог звоника нашег храма Божијег, прекорачила његов праг. Верујем да сам и ја ослушкивао ту звоњаву, као што сам осетио појање анђела у храму и чуо беседу нашег свештеника. Благ глас препун љубави одзвањао је у висине. Том љубављу он је пробудио успавану паству своје парохије која је до тада храм обилазила у великом луку. Чак ни за благодане није прекорачивала његов праг. Е, сада је већ другачије. Храм Божији је оживео! Недељом се у њему тискају људи тражећи најпогодније место за стајање да би одслушали литургију, а о Господњим, Бого-

родичиним или празницима наших светаца, да и не говорим. Свештеник тада у проповедима чак и глас промени од унутрашње нежности и радости што нас види у толиком броју, што гледа на нашим лицима колико смо заиста усредсређени на пажљиво праћење службе. Понеки од присутних доживели су искрено богоугодно преображење пробудивши у себи ону чисту, божанску доброту.

Али, коначно да опет пређем на причу о себи! Кад год бих се нашао у храму Божијем, ја сам од неког блаженства које је прожимало моје сићушно тело, још нерођено, први пут почео да машем и рукама и ногама, да се праћакам као риба на сувом, ударајући о омотач којим сам био обавијен, у којем сам се осетио сигуран и безбедан. Пливао сам! Лебдео сам, испробавајући свакојаке акробације. Давао сам на знање мајци колико сам раздраган, а још кад би она благо длановима својих руку помиловала своју утробу не би ли се смирио, тада, тада сам осетио бескрајну љубав коју сам таквим немирима желео да докажем. А, како бих јој другачије показивао своју блаженост него својим лепетањем ногу и руку као крилима. Тако је било сваке недеље док нисам рођен.

- Ау! Како си ти све то запамтио, чуо... запрепашћеним гласом узвикну Давид. – Ја то ништа не памтим!

- Има изузетака, ретких али има... самоуверено рече Сава, па настави своје приповедање. После мог рођења, веома кратко нисам прекорачивао праг храма. И онда, онда једног јутра ја у дечијим колицима са цуцлом у устима, ушушкан у топлу ћебад, опет бих као у ракету уле-тао преко прага у храм Божији. Прво сам био збуњен, и умирио сам се колико год сам то могао. Ослушкивао сам пој свештеника и појање анђела које ви, верујем, никада нисте чули. Нисам могао да ћутим. Почео сам и ја да испуштам неке чудне звуке, да гугућем баш као оне малене гугутке. Чим би свештеник престао, чим нисам чуо његов глас одмах сам почео да плачем. Гласно и неутешно. Заиста, тако је било, то су многи присутни приметили, отимали су колица из мајчиних руку и почели да ме љуљају. Био сам као капетан на броду који се љуља по великим немирним таласима мора. Осећао сам се важан због толике пажње коју су ми многи показивали. Чим би мој „брод“ престао да се љуља, ја бих опет из петних жила испуштао неутешне крике.

- Опрости што опет упадам у реч, али невероватно је како ти можеш свега тога да се сећаш? Бојажљиво се обрати Теодора а Давид дода:

- Значи, ти си изузетак! Да нам ти не причаш бајке у које мислиш да ћемо поверовати!

Беба у колицима да се сећа до данашњих дана свега...

- Не само беба, већ још док није био рођен, он нама прича чега се све сећа, ја колико знам то је заиста немогуће! Самоуверено каже Катари-на.

- Неуверљиво, али нешто се сећам, нешто ми је мама испричала. Будите уверени да је све ово истина. Сећам се дана када смо посетили манастир Заову где је наш преосвећени владика господин Игњатије са својим свештенством служио архијерејску литургију. Већ по обичају ја у својим колицима добро утопљен, чим бих зачуо појање свештенства, придружио сам се са својим гугутањем, скоро да их све надјачам.

После литургије наш владика већ по устаљеном обичају почео је да дели благослове, те су се око њега тискали људи, највише деца вребајући најпогоднији тренутак да му погну-тих глава пољубе руку и крст. Стишка поетеса нагло је истргла колица из маминих руку и ста-ла у ред да га замоли да и мене благослови.

Чим сам добио благослов ја сам утихнуо, као да сам схватио испред кога се налазим и шта ми значи када владика благослови, још ако те његовом руком додирне по глави што наш владика често чини када се ми деца нађемо испред њега. Ја сам вам прави доказ за то. Одмах

сам почео блажено да се смешкам а из мојих крупних, црних, црњих од зрелих купина очију, почеше да излећу звезде зарећи како мене, тако и оне који су ме гледали. Постао сам истог трена миран а моје гугутање једва да се чуло.

- Измишљаш целу причу не би ли био интересант-нији од осталих! Имаш разбукталу машту, само што ти нос није нагло почео да расте као Пинокију, добаци Милица и поче полако натрашке да се удаљава од групе, баш као када излази из храма.

- Хајде, упитајте моју маму, или још боље ваше маме јесте ли ви махали рукама и ногама док вас нису родиле... Видећете да говорим истину! самоуверено им одговори Сава док се група поново почела да тиска око њега, да упије све изговорене речи.

- А, шта су она деца радила док су их увијене у бошчи, држећи у великим кљуновима лепе роде спуштале низ оцаке у куће, упита уплашено најмања лепа Јања која се случајно враћајући се из вртића нашла међу њима и почела са радозналим очима да слуша сваку изговорену реч.

- Ха! Ха! Ха! Кажеш роде? Роде нису никада доносиле децу родитељима, њих су увек рађале мајке.

- Јесу! Успротиви се Јања.

- То што су вам причале баке, неистина је,

то су бајке у које ви верујете, одговори Миљан са развученим осмехом на лицу при чему је на једном његовом образу једно дугуљасто удубљење почело да се повећава, додајући му посебан шарм.

Сава кобајаги љутито махну руком према групи дајући им знак да се врате, да га саслушају до краја.

- Будите мирни да завршим своју причу да би ви нешто схватили, можда и научили!

- Да живот нас сваког трена учи нечему што нам користи, што нас чини бољим, благороднијим и хуманијим у односима са људима! рече одлучно најстарија Катарина и све заустави. Опет су упрли своје погледе у Саву очекујући да чују развој даљег препричавања. Та, договорили смо се да свакодневно један од нас исприча понешто из најранијег детињства. И, на крају, тајним гласањем, баш као што то раде одрасли на седницама, буде изабран онај чија је прича освојила највише гласова. Наравно, биће и награда филмски пољубац, али о томе за сада пст! Од кога ће бити уручена тако лепа награда, одабраће победник.

Како је време пролазило, тако сам ја свакодневно растао у висину. Помало, или ми се бар то чинило. Да бих то утврдио ја сам свакодневно помало стидљиво, тражио од баке док бих

стајао на прагу, да узме оловку у руке и да измери, стављајући цртицу изнад мог темена. Као доказ мог одрастања и данас стоје на вратима те цртице које нико не дозвољава да се избришу.

Као да је јуче било када сам у храму Божијем несигурним корацима кренуо из татиних руку ка мами на другој страни. Клатио сам се као човек који попије коју чашицу више, мој први гегајући ход изазивао је код свих присутних озарење на лицима, чак и понеки пригушени осмех, видео сам то, били су то осмеси препуни дивљења и љубави. Свакако, то ми је пријало, још ако неко није могао да одоли и испруженом руком ме помиловао по коси, топио сам се од задовољства. А, тек да видите како сам се упињао да стојећи на прстима баш као балетан на балетској сцени, целивам икону, тада сам највише осећао погледе присутних којима су ме грлили, обавијали бодрењем и топлином која је око мене струјала као благ поветарац.

Уписан сам у Дечији вртић где ме је мајка свакодневно одводила. То је било за мене ново искуство, ту сам почео да стичем нове симпатије међу девојчицама, наравно да сам бирао оне најлепше! Крио сам то иако је моја мама примећивала када би ме одводила кући како се мој поглед задржава, како га заробљава лепота неке девојчице. Прећутно, али са озаре-

ним лицем прелазила је преко тога при чему јој није измакло руменило које би ми облило образе. Свакодневно би се низале нове симпатије од којих нисам могао да одвојим поглед.

Коначно сам пошао и у школу. Научио сам да читам и пишем. Е, тада, тада су симпатије већ почеле да постају јавна тајна. Цедуљице са порукама летеле су преко наших глава док би у школским клупама кобајаги пажљиво слушајући учитељицу вребали сваки тренутак њеног одлуталог погледа. Понека цедуљица би залутала у руке којима није била намењена и онда за време одмора шаљивих коментара на рачун оног ко их је написао било је на претек. Али, то је део нашег одрастања! Безбрижан и леп у сваком погледу.

У дане када моја мама или бака нису могле да ме воде у цркву, ја сам навијао сат да на време устанем, и трчећим кораком, већ утабаном стазом, сав задихан, стизао до ње. Знао сам своје место, знао сам да будем први у реду за причест милујући погледом причесни путир у рукама свештеника. А, тек после завршене литургије просто смо се отимали ко ће стајати уз свештеника и држати у рукама сребрни анафорник са нафором која се делила присутнима. Ако сам то случајно био ја, озареног лица, са очима препуним неког чудесног сјаја, гледао сам како

верници прилазе свештенику који им у пружене дланове руке састављених у крст, дели парче, два нафоре. Помно сам пратио колико ће још остати у анафорнику. То би значило да то могу ја узети. Узео сам прегршт и храбро са одлучним корацима кренуо ка нашој Песникињи која је знала скоро све наше тајне, а која ме је увек задиркивала сламајући моју себичност:

- Саво, дај ми неко парче нафоре, види колико имаш!

Наравно, нисам јој никад дао јер сам сматрао да то припада искључиво мени. Овог пута сам испружио длан препун нафоре и рекао:

- Даћу ти све ово ако ми кажеш у кога је Миљан заљубљен...

- Саво, како да ти кажем, не, не могу. Тајне се не одају. Нека ти он сам каже ако мисли да ти то треба да знаш...

- Значи нећеш, узалуд сам се надао да ћеш ми рећи...

- Не Саво, не могу и ако си толико дарезљив, ипак то није лепо да ја одајем оно што ми је речено у поверењу...

- Добро! У праву си, али ипак узми колико хоћеш, поделићемо нафору...

- Е, од сада има да те зовем Праведни Сава! Или још боље Лепи Сава, јер си ти са тим лепим очима из којих извиру светлосни зраци заиста леп!

- Можеш ме звати и тако или Петар које сам име добио када су ме крстили...

Огласи се Катарина и зачуђеним гласом гледајући у Саву рече:

- Па ти си баш срећан! Име по коме те ми познајемо имао је наш први српски архиепископ Сава, а друго име опет је име Божијег угодника апостола Петра...

Сава или Петар само слегну раменима и погледом одмери присутне да сваком види израз на лицу, а онда сав важан настави: још да вам испричам шта ми се ових дана десило у нашој библиотеци. Отишао сам да узмем нову књигу за читање, кад тамо траже да им покажем чланску карту. Кажем им да сам је заборавио и да не могу нигде да је пронађем. Директорка библиотеке са благим смешком на лицу рече:

- Заборавио си, а што ти је на уму књига или нека лепа девојчица?!

- И једно и друго! одговорио сам искрено а затим наставио: Тражио сам је чак и испод јастука...

- А испод кревета?

- Нисам тамо, јер тамо има само један дотрајали авион који неће више да полети ни по просторији а камоли изнад стишке равнице...

- А шта му се десило, да ли је квар такав да се не може поправити?

- Не може, заиста је дотрајао, годинама су у њему летели разно-разна бића, најчешће дебели плишани медведи. Један од њих је брундао при сваком лету баш као онај прави у шуми, можда је нешто прегризао, а можда...

- Добро, ево ти нова књига а чланска карта ће изронити из неког скривеног места, донећеш је други пут!

Сутра је ред да нам Ања исприча своју причу, може и да изрецитује неку песму пошто то успешно ради. Хајдемо сада да не каснимо на час веронауке. Али још ово да вам кажем и да то добро запамтите.

- Битно је да утабате три стазе које ће вас увек водити, увек мамити. Од куће до школе, до храма Божијег и до библиотеке! Загарантовано је да ће вам оне учинити живот много лепшим и богатијим. Тако осмислен, никада нећете осетити у себи ону празнину која ће вас нагризати по целој утроби, уништавати жеље и вољу!

Још ово морам да вам кажем: Био сам ученик II разреда када сам ову песму у Црквеној сали рецитовао. Наравно, без грешке!

ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ

Камена брда, земља и небо се затресе
велико се чудо деси Христос Воскресе!

Бели анђео прстом указује на отворене двери
празан је гроб Исусов, страдаће целати – звери!

Оснажене мирносице велике радости обавијају
док на празан Исусов гроб с љубављу гледају.

Мајка Марија усхићена свим апостолима јавља:
„Смрт је побеђена, време је радости и славља!

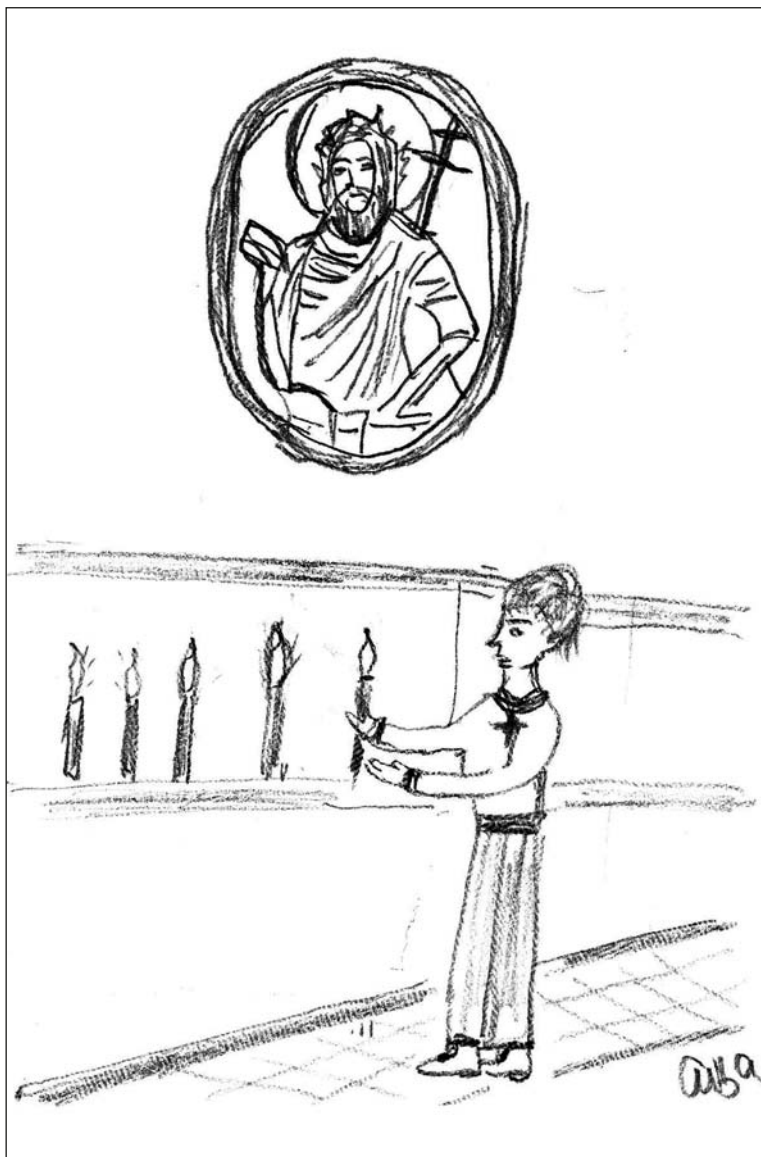
Са небеса светлосни зраци земљу слаповима плаве
верујући људи на земљи победу над смрћу славе!

Упркос суровим целатима и нељудској издаји
на лицима свих туга се распрхну, нада засјаји.

Издајник Јуда, фарисеји, злонамерни Ирод и Пилат
погнутих глава са страхом силазе у ватрени ад.

За њих нема оправдања, нити било каква утеха
зло су учинили, отежали су од богохулног греха.

Камена брда, земља и небо се затресе
велико се чудо деси Христос Воскресе!

АЊИНЕ БАЈКОВИТЕ МОЋИ

Благо деци која станују у близини реке или потока као ја! То је неизмерно блаженство као када се налазим у храму Божијем! Чим уграбим прилику да побегнем од бакиног погледа, ето ме на обали бистрог потока који протиче покрај моје куће. Добро, није моја, него моје баке, али то је исто. Јеси ли некада ослушкивао жубор његових вода? Ниси! Ретко ко има прилике да то чини. Ја сам та срећница, баш права правцата срећница која то чини веома често. Тачно знам говор жубора када је бајковит и раздраган, а знам када је препун тегобних, оптужујућих жубора.

- Како? запита је радознали Ђоле који је још од обданишта увек настојао да буде у Ањиној близини.

- Објаснићу ти. Када је вода потока бистра, када слободно протиче својим коритом и испод ње можеш да гледаш у чисто беле белутке наређане по његовом дну, она има нежно жуборење које на површини ствара сребрнасте мехуриће мрешкајући се. То је бајковит поглед за очи и мелем за душу. Када вода једва протиче, онако успорено, тегобно од набацаних пластичних боца, изанђалог посуђа, или најлонских

кеса са отпацима, вода потока једва жубори, тужно, баш као када неко тешко говори ако га боли грло.

Зато свакодневно када видиш нешто немарно убачено у његове воде, ти лепо то извади и однеси где му је место. Видећеш да ћеш временом моћи да се споразумеваш са њим. Жубориће ти захвално и радосно неком омамљујућом аријом.

- Е, Ања ти то измишљаш! По цео дан причаш са својом баком нестварне приче. Заиста разумеш његов говор?

- Разумем! И видим што ти и скоро нико не може видети!

- Шта то видиш? Разне приказе, или рецимо дух из Аладинове лампе...

- Не верујеш, али ја га заиста видим. Магличасти кругови који таласају изнад потока стварају разне ликове. Један од њих је баш дух из Аладинове лампе. Он може да испуни сваку жељу коју пожелиш...

- Вау! Објасни ти мени откуд Аладинов дух код нас и то дух који није заточен у лампи?

- Представио ми се једног дана и рекао победоносним гласом: „Ослобођен сам од окова лампе и сада лутам по целом свету и испуњавам изречене жеље не само деци већ и одраслима који се баве добротинићствима“.

- Јеси ли га заиста видела и чула, раширених

очију, с неверицом по образима и сумњичавим гласом упита.

- Јесам. Уколико будеш и даље сумњао, никада га нећеш видети. Још мање угледати.

- Добро. Верујем ти. Хајде нека се појави сада!

- Е, не може тако да би ти задовољио своју радозналост. Он долази када се најмање надаш и када си највише добрих дела учинио. И немој више са никим, никада да се препиреш. Ти си у стању чак и са звездама да се замериш, да се свађаш, као оно куче баба Жолетово што лаје на њих.

- Да ниси мало претерала? Зар ниси ти желела док смо били у обданишту да направимо велике мердевине по којима бих се ја и још нас неколико пењали до звезда и скинули читаву ниску да носиш око врата уместо дуката...

- Ха! Ха! Ха! Зар ниси приметио ни ти ни остали да се ја са вама шалим?

- Не, била си сасвим озбиљна, баш као онда на приредби када си пред пуном салом рецитовала песму “Две маце”...

- Е, заборавио си, на приредби сам рецитовала народну песму Бора и Вера, која је препуна нежности и самоодрицања само да би они сачували своју љубав.

- То може само у песми, у стварности је сасвим другачије, зачас се распрхне као да

није ни постојала. Рецимо, ти мене више и не примећујеш јер ти поглед све чешће лута за Николом...

- Чини ти се. Сви сте ми другови. Сада када смо пошли у школу морамо да се трудимо да што пре научимо да читамо и пишемо, а симпатије да оставимо за касније, биће времена за њих када одрастемо.

- Ех, Ања, склона си да много паметујеш, као да ми можемо да наређујемо нашим срцима да утихну када почну да лепећу у грудима као да имамо у њима читава јата ластавица. Крилате и поред тога што ми желимо да их утихнемо.

- Ја могу!

- Благо теби што имаш баба Жолета која те учи, која ти од малих ногу указује на праве животне вредности, разбуктава страст према поезији...

- А зар ти немаш стрица који свира на виолини чијим умилним звуковима мами уздахе многих лепотица... Он код тебе може да развије љубав према музици.

- Може, али за све осим учења мораш да имаш и таленат, а мој стриц каже да ја за музику немам ни мало слуха. Бар засад.

- Онда почни са поезијом, сада када научимо сва слова, читаћеш и видећеш колико она може да оплемени срце, разбукта мисли.

- Покушаћу, када мало одрастем, видећемо ко је од нас за коју област надарен и заинтересован да тај таленат усавршавањем развија.

- Наше село је познато по песницима, можда ћемо баш ми бити њихов наставак. Ја ћу се трудити да идем њиховим стопама. А, сада Ђоле, мотку у руке и хајде да из потока повадимо све оне набацане флаше, кесе... Видећемо шта ће поток да нам жубором исприча, а можда ће изнад њега искрснути и Аладинов дух да нам испуни неку од намножених жеља.

ЧАРОБНА ЈЕЛКА

Вративши се са вечерње шетње са својом баком, угледао сам у њеном врту препуном зимзеленог дрвећа да је једна јелка била обасјана неком чудесном светлошћу. Из њених раширених грана прштала је на све стране плавољубичаста светлост налик на одсјај безбројних рефлектора на некој сцени припремљеној за наступ естрадних звезда. Разлика је била у томе што ова светлост није личила на обичан шунд, већ на нешто божанствено, примамљујуће.

- Бако, бако! Погледај ову јелку! Одакле из ње избија толика светлост?!

Бака ме само погледала оним њеним погледом препуним сјаја од превелике љубави, слегнула раменима и увукла унутра. Целе вечери измишљао сам разно разне разлоге да изађем у врт и погледам још једном јелку. Да се уверим да ме чуло вида није преварило, да то није била само уобразиља или опсена. Разлог за бег, ни сам успео да пронађем, те сам безвољно легао у кревет и правио се да спавам. У глави су ми зујањем рониле свакојаке мисли. Чим сам чуо да је бака угасила телевизор и да је уснула чврстим сном, полако, без шума спустио сам се са лежаја и на прстима изашао напоље.

Не, нисам се био преварио. Раширених зеница посматрао сам ову необичну јелку, окретао главу, упирао вид и у друге јелке не би ли угледао да и оне зраче овом светлошћу. Не. Ниједна! Све као да су се стопиле у обгрљену таму, непомично, нису чак ни шумориле под благим поветарцем. Чинило ми се да је јелка сливала светлост слаповима који су таласали попут морских узбурканих таласа. Из те светлости излетали су ситни балончићи који, како су се удаљавали од ње, постајали све већи и већи до распрнућа стварајући ватромет чудесних боја и још чудеснијих фигура, које су паралеле простор по целом врту.

Испод стрехе куће зачуо сам гугутање па шапат чије сам речи јасно разабрао. Знао сам да тамо имају две гугутке своје гнездо и да тај шапат долази само од њих. Да ли је могуће?! Начуљио сам уши, притајен уз зид куће сав прожет стрепњом, ослушкивао сам. Да, гугутке су говориле! Јасно сам чуо њихове речи:

- Шта се чудиш и шта обиграваш око јелке наше сусетке. Није она обична гугутка. Ето, ми спавамо у свом гнезду а она као и вихор чим падне вече излеће из свог гнезда на врху јелке и полеће. Где? Питаш се, и ми смо се питале док то нисмо утврдиле. Полеће високо, високо веруј, чак до звезда. Када се довољно натопи њиховом

светлошћу, када се назобе њиховог сјаја, враћа се брзином светлости у своје гнездо. Тада јелка на чијем је врху смештена њена кућица – гнездо испреплетано од кракова прави звезде, почиње да шири необичну светлост, почиње да пршти попут божићне јелке.

- Не верујем вам ни речи! Како може једна обична гугутка да полети тако високо, како може да донесе толико светлости?!

- Ако не верујеш нама, ти веруј својим очима. Погледај је дању, она нас и не гледа а камоли да се са нама дружи. Јеси ли можда видео да мачак Том чим се ми нађемо изван гнезда вреба сваку прилику да од нас направи себи гозбу. А како угледа нашу сусетку он, онако велики, на кострешене длаке бежи главом без обзира.

- Не, нисам то запазио, али то вам верујем. Мислите да је она уображена. Чуди ме само како и вас две не покушавате у њеном лету да је пратите и назобете се и ви звезданих крака... Можда сте лење и само се излежавате. Полећете из свог гнезда само за потрагом за храном када осетите да су вам црева празна. Требало би да нађете себи и друго занимање, можда да направите такмичење у брзини и полећете из једне гране на другу. Осетите чари такмичарског духа.

- Ха! Ха! Ха! Гласно су се смејале гугутке или кумрије како их је моја бака звала. Затим су на-

ставиле да причају међу собом не обраћајући више пажњу на мене. Полако сам се ушуњао у кућу, па у кревет. Имао сам крила! Права правцата крила и крадом од моје баке полетео сам са гугутком до самих звезда. Када сам се пробудио, изненађено сам све разгледао око себе, пипао се по леђима, нисам могао да верујем да су ми крила одмах чим сам отворио очи, ишчезла. Опет сам био обичан дечак, обичног изгледа, без таласања светлости око себе. Полако сам се расањивао када сам зачуо глас своје баке:

- Марио, бакина најсјајнија звезда! Доручак је готов, припреми књиге за школу...

После доручка који сам једва гутао под будним бакиним оком обишао сам неколико пута око куће. Гугутка на врху јелке је спавала ширећи око себе светлост, њено гнездо је било као огањ. Гугутке испод стреха опет су се огласиле:

- Ти, клињо један, што се чудиш?! Наша су-сетка је ванземаљка! Зар ти то још није јасно? Има магичну моћ на којој јој и ми понекад завидимо. Знамо, то није лепо па зато чим осетимо да се завист појави у нама, ми је одмах угуши-мо. Зар би остале тако лепе да осећамо мржњу или завист према окружењу, према ближњима. Љубав и разумевање код нас увек побеђује, тако треба да је и међу вама, људима.

ПРИНЦЕЗА ОД ТАБАЧКЕ ЧАРШИЈЕ

У једном невеликом граду, у близини реке Мораве, граду који је у последње време почео да се са стамбеним зградама шири на све четири стране света, окруженом плодноним њивама, у самом његовом центру, у животописној улици названој Табачка чаршија, рођена је једна прелепа девојчица. С једне стране улице у удубљењима из којих су шикљали кристални млазеви водоскока у висине, данас су посађени ружичњаци који шире простором омамљујуће мирисе а лепотом маме погледе пролазника. С друге стране, одмах иза зграда налази се велики парк са разноврсним дрвећем. У средини парка на високом постољу стоји биста кнеза Милоша Обреновића који са подигнутом руком, упереним прстом, показује где је место турским завојевачима. Око бисте направљен је велики круг увек улепшан најлепшим цвећем, оивичен гвозденим алкама око којих је увек препуно деце. Само на неколико корака од круга налазе се поређане клупе на којима седе баке које будних очију чувају своју унучад препричавајући сопствене тегобе или радости.

Девојчица која је овде угледала светлост дана имала је очи крупне и плаве, плавље од

ведрог небеског свода. У њима су били читави извори сјаја из кога би се испред ње, као да излећу, низале узлећући праве, правцате звезде осветљавајући пут како њој, тако и онима који би се нашли у њеној близини. Обливени тим чудесним сјајем, сви су попримали магични смешак на своја лица. Ширили радост око себе али и благу нежност која је попут магле благо таласала. Готово да није било пролазника који се није осврнуо за девојчицом и са чуђењем у очима гледао за њом како одлази у даљину ходом газеле. И што би се више удаљавала, то би више светлости око себе ширила на све стране правећи очаравајуће кругове. Ти светлосни кругови спотицали су се један о други, машући својим крацима који би се из њих извлачили лебдећи високо, до небеса. Од те светлости почеле су и звезде на небесима да се множе. Град је ноћу постајао џиновски велика светлосна кугла.

Још нешто необично, што друга деца нису имала, девојчицу је красило и одвајало од остале деце, то је била њена плава коса која јој се спуштала низ рамена попут нежних свилених нити, које су се преплићући једна о другу претварале у прелепе увојке одзвањајући магичним звуком. Нико није знао име те девојчице па док су је гледали како хода крај своје баке држећи

је за руку назвали су је Принцезом од Табачке чаршије. Она је увек носила уз себе малу ташницу изазивајући радозналост пролазника шта се у њој налази. Једног дана је стала испред излога, отворила ташницу и из ње извадила малу кутијицу са кремом. Бака је погледала и благим гласом, помало прекорно прошапутала:

- Нећеш ваљда на улици да се шминкаш?

- Хоћу, зашто да не, заборавила сам то јутрос када си ме пожуривала да кренемо.

- Зар баш мораш?

- Морам! Нећу дозволити да ми ова наша кошава осуши кожу на лицу, хоћу да будем лепа дама... Никада нећу дозволити да ми године науде, да ми промене лепоту. Зар ниси говорила да ако хоћу да је очувам, морам да је негујем?!

- Да јесам, у праву си!

- Е, онда ме причекај, моја Белобреза дружина у парку неће без мене почети да се јури око споменика, морамо увек бити сви на броју.

- Да, знам, свако има своје место и своју улогу! А како оно рече да се зове та ваша дружина?

- Белобреза! Бако, зар ти не чујеш добро? И запамти да ово што ћу ти рећи и показати је наша велика тајна, немој да се превариш да покажеш да је и ти знаш. Овде, на овој брезии свако од нас има уцртано једно срце у средини којег је знак који служи за препознавање чије је. Дајеш реч да нећеш да одаш тајну?

- Дајем реч! Нећу ником показати да сам сазнала...

- Ево бако стижемо до наше брезе, погледај.

- Ау! Зар се ваша дружина толико повећала, још мало па пола стабла брезе ишарано... А зашто нисте у срца уписали и имена?

- Заборављаш да ми још увек не знамо да пишемо, биће и тога касније.

- А шта значе ови знаци, како ћу ја знати ко је ко?

- Е, ти то не мораш да знаш... Важно је да ми знамо! Ето, имаш лутку, имаш тротинет, имаш ауто... Али одаћу ти још једну тајну моје срце има у средини круну и цвет љубичице...

- Круна и љубичица?

- Да бако. Круна јер мене зову Принцеца а љубичице је нацртао Петар јер само он зна како се ја зовем, а он каже да мом имену Љубица, баш одговарају љубичице. Не само због имена већ и због тога што из мојих стопа увек расте бусен из кога помало стидљиво извуче своју главу плави цвет нежних латица то су љубичице... Али, ни ти, ни нико не види, то може само он, мирис му пара ноздрве а очи њихова лепота која се намеће маме му смешак на лице. Тако каже... Ја му верујем, друг ми је.

- Верујем и ја!

ВИТЕЗ ОД ЗАОВАЧКЕ ШУМЕ

Од манастира Заова који је окружен живописном природом и великим језером, неколико извора питке лековите воде и тајанственом шумом, разноразног биља и дрвећа које је изцигљало у висине, пролазио сам пречицом према мом селу Топоница. Да бих ублажио кркетање мноштва жаба на ивицама језера које су баш тада вероватно припремале велики жабљи концерт, ја сам почео да звиждућем арију Џорџа Гершвина “Рапсодија у плавом” коју је некада певала незаборавна Махалија Џексон. Волео сам Гершвинов симфонијски џез јер сам својевремено свирао на клавиру. Био сам опчињен његовим музичким комедијама чије су арије из мене извирале када год би се нашао у пределима где сам највише осећао загрљај самоће.

Нагло сам утихнуо и устукнуо испред једног невеликог жбуна крај утабане пречице. Ослушнуо сам. Једва да сам чуо нешто налик на цвилење неке животиње. Из петних жила напињао сам чуло слуха да одгонетнем шта то може бити. Већ после неколико трена недоумице, закључио сам да у жбуну лежи скривена нека животиња коју је ловокрадица ранио, а која је

успела да му умакне и да се сакрије. Опрезно сам се приближавао жбуну умораних мисли и са јаким лупањем срца. Недоумица и неодлучност како да поступим витлали су мојим мислима. Скоро сам се покајао што сам кренуо сам, али не и за моју радозналост.

Од жбуна сам био само корак-два, када сам угледао крајеве разгранатих рогова јелена лопатара. Пре неколико година причао ми је мој тата, да би се ова богата шума опленила лепотом, однекуд су допремљени читави чопори јелена. Пуштени су у дивљину да се адаптирају и размножавају, али они су све више смањивали јер су многи бездушни људи ловокрадице, ноћу почели да их тамане користећи њихово месо за исхрану. Срамотно за човека!

Разгрнуо сам жбуње и угледао прекрасног јелена како у локви крви немоћно лежи. Из сребрнатих, смећих очију избијао му је безгласни вапај, страх али и нежност. Није се ни помакао када сам га додирнуо. Осетио је моју намеру да му помогнем а у срцу сам осетио неописиви бол.

- Ух, шта да радим?! Немоћан сам да му помогнем. Узео сам мобилни у руке и позвао мог најбољег друга Немању. Само од њега могао сам добити прави савет. Био је веома брз у деловању. Одмах је позвао ветеринара и дошао са њим на место које сам му у детаље описао.

- Шта даље да радимо, зар да га оставимо овде гладног и жедног - упитао сам стрепећи какав ћу добити одговор. Ветеринар му је указао прву помоћ, санирао крварење...

- Било би добро да га неко од старијих пренесе у неку затворену просторију и да се негује док не буде опорављен, али ја морам да пријавим да не би вас оптужили...

- Ми никада не би убијали животиње, зар бих вас ја позвао да сам то урадио?

- Не, вас двојицу неће нико да оптужи, али може ваше родитеље. Због тога после пријављивања, морам им рећи да сте се вас двојица прихватили да га негујете.

Тако је и било. Нас није нико оптуживао, већ напротив, многи су нам се дивили. Немања се сав разнежио и почео да прича више него што то обично чини.

- Хајде Јоване, реци како си једног дана помогао рањеној сови која је испред тебе пала са гране...

- Знамо ми то. Јован је и тада доказао свој однос према животињама, реаговао хумано. Довео је сову у ветеринарску станицу. Била је поломила крило, није могла ни да се помакне а камоли да полети.

- Знате ли ви да та сова сада живи и даље код мене, има отворен кавез у коме дању спава а ноћу хукће на сав глас! Често зна да седи

на једном храстовом пању у дворишту и својим совињим погледом посматра живину, она је права грабљивица, али никада до сада није ником наудила. Припитомљена је и добро је храним. Гледајући својим продорним погледом као да чува све живе у дворишту.

- Јоване, знаш ли како су те у школи прозвали када су чули како си спасао сову, а тек сада када чују за јелена?!

- Како? упита радозналим гласом Јован гледајући час у Немању час у ветеринара.

- Зову те витезом од Заовачке шуме!

Јовану само по лепим образима разли се благо руменило, слегну раменима а у очи му се усадила још једна сјајна звезда. Награђује његову хуманост.

ТИЈАНИНЕ ВИЗИЈЕ НА САВИНДАН

Освануло је јутро неуобичајено за ово доба године. Уместо вејавица и снега до колена, сунце је по небесима разапело своје оватрене зраке из којих су се сливали читави слапови сјаја додајући посебну светлост која је таласала стварајући чудесне фигуре. Цела небеса су личина на циновски биоскопски екран по коме су се смењивале загонетне слике. Гледајући у њих Тијана узвикну:

- Мама, види клавир од светлосних крака на небесима!

- Где?

- Ено, тачно изнад Милошеве куће, види како таласа у сопственом сјају, можда огњу.

- Да, баш као у твојој души када си почела да свираш краће композиције за клавир токате.

- То је било давно, мама ја сам сада доста напредовала...

- Да, сада већ свираш Моцартову арију из опере Чаробна фрула.

- Мислиш арију из опере Фигарова женидба! Заборављаш да ја њу чешће свирам јер је заиста надахнута трагикомичним заплетима. Она ми ствара посебно расположење које после сатима трепери у мојим грудима...

- Да, да! Тада сам и ја расположена јер у твојим очима не могу да избројим намножене звездице...

- Ех, мама, ти никако да одржиш обећање да ме водиш у Беч да посетим Шенбрун, тај велелепни царски дворец који је лепотом и нагомиланим богатством културних догађаја испуњавао царски дворец, и оне километарске вртове око њега са водоскоцима...

- Биће и то једног дана. Дворец који је настао за време Марије Терезије, неће никуд да побегне. Он је права круна Беча, спада међу њене најбогатије украсе...

- Биће, знам да ти увек одржиш обећање. Е, да ми је да видим дворану у којој је Моцарт одржавао концерте, чујем да постоји још столица на којој је седео за клавиром док га је царица са својим дворским дамама омамљена његовим музичким умећем слушала. Слушала и није могла сопственим чулима да поверује да један дечак може да изазове бескрајно и непомућено дивљење...

- Остави сада Моцарта и своја сањарења, ето, стижем у храм Божији! Данас ће бити радости за наше душе напретек. Већ при самом уласку у храм угледала сам мноштво школске деце која похађају веронауку. Смерно су стајала уз свога вероучитеља Владимира. Он их редов-

но доводи на литургију негујући у њима богоугодну навику са њом ће одрастати у људе са хришћанским врлинама.

У храму, са балкона извиривале су главе деце која певају у хору. Неком се видело само чело, неком и очи а неком само праменови косе. Они већ дуже време тискају се по узаним степеницама да би свако стао на своје место и звонким гласом оглашавао се појем из кога искриче захвалност и благодарност Пресветој Богородици и нашем Господу.

При крају Литургије, за свето причешће стајало је у реду десетине мојих школских другова и другарица. Стајала сам са њима осећајући невероватно јединство и радост коју не могу да опишем речима. Дођите, и само ћете се уверити и доживети ту благодат.

Наш свештеник увек на крају одржи благородне беседе којима објашњава читаве цитате из Јеванђеља. Признајем, допада ми се, јер често много тога и ако помно слушам, не разумем. Јасно ми је да хришћанска љубав доказује се делима која чинимо за друге, пре свега оне немоћне. То нам даје смисленије трајање.

Савиндан завршен је у сређеној сали наше парохије уз пригодан програм. Било је свечано и узвишено. Највише ми се допала деца у народној ношњи која су извела сплет игара из

нашег завичаја. Коловођа Сава, није се уздржао од коментара:

- Гледај само у Теодору са овом исплетеном плетеницом од њене плаве косе која јој уз цвеве уоквирује лепо лице, права је Барбика, и не игра само ногама, она игра са сваким делићем свог тела!.

- Јеси ли чула његов коментар?

- Јесам и поред прегласне музике. Очигледно да у Сави у грудима ластавице лепећу крилима!

- Како?

- Тако, као и код тебе када гледаш у неког ко ти је симпатичан, ко те опчињава неким својим даром или макар гестом.

- Ух, мама, ти све мора да запазиш! Теби баш ништа не може да промакне.

- Не, никако, када си ти или ова деца у питању...

- А шта си то шапутала са другарицом до тебе? Боље речено она је теби шапутала причајући нешто, баш бих волела да знам. Гледала сам ти израз лица и када си се од чуђења прекрстила.

- Испричала ми је свој сан који је уснила други дан по светом Јовану. Седела је у црвеном кабриолету са песникињом Антилиетом у Пожаревцу, у једној споредној улици. Причале

су. Наједном се са небеса преко њих спустила светлост, осводила их је. Биле су као у великом светлосном пласту који је својим искричењем стварао магичне звуке. Испружиле су руке као по некој команди. На длановима им се наједном нашао белутак на коме је писало: „Сачувајте чистоту душа да би вам се сваки пут отварао“. Она је изустила:

- То је порука светог Јована! Истовремено бацила је поглед око њих. Кола су стајала на белим белуцима и црним каменчићима расутим по целом простору. Црних каменчића је било много више него белутака. Прекривале су скоро цео простор улице, само понегде заискрио је својом белином белутак. Белуцао је цео простор.

- То нам је порука од свеца! изустила је Антилета сва престрављена.

- Шта представљају ови црни каменчићи... скоро уплашено сам упитала.

- То су душе које су целог живота чиниле неправду другима, биле су себичне, славољубиве, без иједне хришћанске врлине. Значи, никада нису биле склоне да помогну неком у невољи, обневидели су за туђе бриге. Грабили су материјална добра само за себе, само зарад сопствених задовољстава. Овоземаљска пролазност никада им није дошла у мисли...

- Били су далеко од извора светлости и истине?! Мама, зар нисам у праву?

- Јеси. Него, да ти испричам до краја њен сан. Пре него што се пробудила у рукама су се множили белуци које је она изашавши из кола, почела да дели пролазницима. Наравно, на сваком је стајала благодарна порука.

- И, јесу ли они узимали белутке?

- Неко их је узео, неко је само презриво погледао и прошао.

- Значи, они који нису прихватили поруку, временом ће постати црни, отежали камен... Ја бих узела да ми се отвори пут до извора светлости! Рече уверљиво Тијана наслонивши главу на мајчино раме.

СМЕШКО ИЛИ ЉУТКО

Неко осим свог имена нема ни један једини надимак. Ја могу да се похвалим имам чак два! Једни ме зову Смешко а други Љутко. Два различита значења. Ја бих пре рекао да они који ме зову Смешко умеју и сами да сачувају осмех на свом лицу. Они који се често љуте, најчешће ни разлог за љутње не умеју да објасне, не могу да обуздају негативне емоције у себи, они ме зову Љутко. Нека им је! Не љутим се. Забрињава ме само чињеница што је ових других много више, мада бих био срећнији, не због себе, већ због њих и осталих људи у окружењу, да их је мање. Дакле, из мог угла посматрања ови други те негативне емоције временом претварају у завист или мржњу чије оштрице њих саме сецкају, сами себе уништавају. Познато ми је завист је један од седам смртних грехова...

Замислите моје живописно стишко село, по чијим улицама ходају људи који на образима увек имају онај искрен, онај неодољив осмех који им даје привлачност, а некима чак и лепоту. Замислите! Па, то би био прави рај!

Ја бих био најсрећнији, опет кажем, не због себе, колико због њих! Верујте ми да са било којим надимком да ме позову, одазивам

се, али са обавезним смешком на лицу. Просудите и сами због чега то чиним. Одгонетните. Онај ко ми у што краћем року достави писмено објашњење које највише одговара истини, биће награђен. Говорим истину и дату реч увек одржим!

Мислим да сам се надугачко представљао са додељеним надимцима. Сада бих, да не схватите да се хвалим, већ да објасним ко сам ја. Дакле, нешто више о мени. Сви ме добро познају. Са свима се дружим, старије увек са поштовањем поздрављам са Добар дан! Неко ми одговори, неко само ћутећи прође. Ни то није лепо ни добро за њих. Ја им не замерам. Али, било би лепше и њима да изговоре оно Добар дан! Дан ће им онда бити заиста добар, бољи него претходни!

Још увек похађам основну школу која се налази у самом центру села, старо здање некадашњих добротвора Бајлонија. Школа је више пута преуређивана и сада сасвим пристојно изгледа. Редовно похађам веронауку, али и сваке недеље прелазим преко прага храма Божијег. Пажљиво одслушам литургију чак и доприносим њеном богоугоднијем садржају јер певам у хору са Игором, Миљаном, Милицом, Лазаром...

Бавим се разним друштвено корисним активностима и рецитаторством (свакако, уби-

рам и награде на такмичењима), драмским аматеризмом чији сам активни члан, (и овде не изостају награде) од спорта волим фудбал и бокс не оно обично улично песничење, већ спортско такмичење. Знам главне ударце аперкат, кроше, нокаут... И, још нешто! Засијају ми очи када угледам неку девојчицу са црном дугачком косом! Још ако има плаве или зелене очи за тренутак изгубим ритам корака... Све то скупа веома често ми даје ветар у леђа.

Понекад удем да се дубоко замислим као мој деда Златко. Трагам за сопственим снови-ма, мислима хоћу да проникнем у њихово станиште, не да их отмам већ да их добро упознам, да бих знао које од њих да нижем на животну ниску. Низао бих и оне које су за сада неоствариви, низао у недоглед. У нашим пределима настају разна складишта, али се нико није сетио да отвори складиште снова... Одеш тамо и бираш сопствени узор, када сам такве своје мисли изговорио гласно, Миљан, мој друг је узвикнуо:

- Ау! Удружимо се у трагању. Можда ћемо га негде и пронаћи. Та људи су зарад напретка човечанства измислили свеколика чуда, можда се неко досетио и тога. Неко, ко има добру душу, ко жели човеку добро.

- Ја верујем да оно постоји, чак и у нашем окружењу само је потребно да прогледамо, или...

- Шта „или“?

- Не прекидај ми мисли. Саплићу се о сопствене краке толико понекад извиру у мени да ми се чини да ћу прснути.

- Не дај Боже! Шта то причаш? Од снова се не може прснути, ја бих пре рекао да се може полетети. Рецимо као ја, чим се заљубим почињем да летим, просто окрилатим...

- Зато си често у висинама изнад Стига, па те једва могу пратити. Сећаш се када смо били у обданишту, ти си рекао да ћеш једног дана узјахати дугу на небу. Увек си вребао када ће се појавити тај прелепи спектар боја на небесима, нестајао си, и сатима те није било.

- Није ме било јер сам желео да стигнем до дуге, али што год сам се више приближавао, она се све више удаљавала.

- Детињства жеље, или што би старији рекли инфантилност. А ко се од нас није саплитао о намножене жеље?

- Тачно, понекад смо упадали у њихове мреже „ко пиле у кучине“...

- Ха! Ха! Ха! Зар то није као када си почео да пишеш оној девојчици песме, уместо да јој се приближиш, она је све даље бежала од тебе.

- Није бежала. Задиркивала су је друга деца, рекла ми је да је само то разлог. А моје песме? Е, ако хоћеш да знаш баш су јој пријале, а чак су и

имале литерарну вредност јер су ми их редовно наше новине објављивале.

- Их, какво чудо! Па нису објављивале само твоје стихове већ стихове нас многих. Сви смо желели да будемо песници. Свакодневно, враћајући се из школе пунили смо цедуљицама поштанско сандуче наше Песникиње. Стварали смо јој посао. Она је то, не изостављајући никог, прекуцавала на машини, слала Редакцијама...

- Да. Хтела је сваког од нас да обрадује и успела је у томе.

- Ја сам јој се на неки начин одужио. Имала је промоцију своје поетске књиге у Француској 7 у Београду и ја сам ону песму ЗМАЈЕВИ ОД НОЋАЈА, научио напамет. Када сам пред препуном салом присутних, изговорио стихове, осим аплауза њене пријатељице су устајале са столица, прилазиле ми, грлиле, понека ме штипнула за образе који су ми данима бридели...

- Да, сећам се долазио си у школу румених образа, ширио си око себе самозадовољство, учионица као да је била у пламеном руменилу...

- Не причај којешта! Никада нисам био самозадовољан. Сматрам то нескромношћу, али знам да увек може да буде боље од најбољег. Не истичем ја своје успехе, већ она признања која добијам...

- Стефан! Улази у двориште, стојите на путу као да сте пустили корене, а имаш и неки теле-

фонски позив. Упорно звони телефон али дама неће да се представи...

- Ко зове?

- Каже: „Тајна“!

Мистериозна „Тајна“ прекинула је дијалог двојице другова. Стефан се у два скока већ нашао крај телефона, док је школска торба остала да виси на капији. Миљан се полако са оним његовим загонетним смешком на лицу који му прави на једном образу малу рупицу, удаљавао од места разговора. Таласао је друмом до куће баш као и стихови у његовој глави.

ПАЛЧИЋЕВЕ ЧАРОБНЕ РУКЕ

Ја нисам Тома Палчић из бајке Јануза Јабфоњског, ја сам Марио Палчић, не измишљен за бајку, већ рођен за збиљу. Рођен сам у банатској равници а стишка равница постала ми је други завичај. Стасавао сам на обе равнице подједнако, обе равнице сам заволео. Привржен сам им, и мислим да сам због тога богатији од оних који имају само један завичај, па су чак и на њега повремено кивни јер им је досадно, немају никаквих изазова. Немају или не желе никакве обавезе због чега им досада притиска мисли. Мени није никада досадно. Ја увек нешто радим, а резултатима рада нисам само ја задовољан већ и они којима помогнем.

- А коме си ти до сада шта помогао?! упита га Игор, кога су сви звали Развигор, јер је баш био као пролећни ветар који буди биље, листање и цветање.

- Их! Не питај! Где год да се нађем ја нађем да ми руке увек буду запослене. И, и цепам дрва код баке да има за зиму, или орезајем воћњак...

- Ти знаш да орезајеш воћњак?

- Ако знам да једем воће, наравно да сам научио и воћке у рано пролеће да орезајем и то тако да те године заиста дају рекордан род.

Орезивање и није компликовано, знам да калемим, на пример на стабло шљиве, накалемим кајсију, на вишње трешњу...

- Не верујем, како стабло шљиве да рађа кајсије?

- Лепо, орежем стабло, оставим неколико изданака на које накалемим кајсију. Она више рађа кајсије него што је шљива.

- А због чега кажу да си ушао у бајку?!

- Још питаш! Због чаробне фотеље...

- Где има чаробне фотеље и какве ти везе имаш са њом?

- Има, у стишкој равници код моје баке. Имала је она једно мало табуре, гледам у њу и видим како нема на шта да наслони леђа. Узмем га, добро прегледам, испланирам, направим оквир за рам, обложим га меканим перјаним јастучићима, прекријем лепим меблом и да не верујеш каква је фотеља испала. Прави трон! И није само то...

- Кажеш има чаробну моћ!

- Од како сам унео ту фотељу у бакину собу, она чим седне на њу, њене мисли процветају. принуђена је да узме оловку и папир у руке и да пише...

- Шта пише?

- Приче о нама који јој испуњавамо дво-риште и тако ублажавамо самоћу.

- И, још нешто веома битно да ти испричам. Једног дана попео сам се на орах у њеном врту, ухватио сам прегршт сунчевих зрака, од њих за трен ока исплео сам неколико плетеница. Окачио их о разгранате гране као украсе за јелку. Веруј, оне се са заласком сунца не гасе, оне ноћу осветљавају цело двориште и део улице. Дању се опет натопе сунчевом енергијом и тако у недоглед. Не прегоревају као сијалице које морамо сваки час да мењамо а дају природну светлост без трошења струје.

- Палчићу, заиста имаш разбукталу машту! Мислиш да могу тако нешто да ти поверујем?

- Дођи вечерас, уверићеш се да говорим истину, какво измишљање! Зар моје руке нису чаробне?

- Добро, и да ти поверујем, и шта још можеш да урадиш са тим чаробним рукама?

- Умем да резбарим дрво. Најчешће узмем парче ораховог дрвета и од њега правим разне фигуре. Пре неки дан направио сам Пинокија, шаховске фигуре и безброј малих срца које сам чак и обојио у црвену боју...

- Хајде, погледај се у огледало уплашићеш се колико ти је нос нарастао...

- Није тачно! Пинокио ми се јавио у сну и похвалио ме је што сам му дао лик истоветан као његов творац Ђепето. Али не жели да до-

зволим доброј вили да му удахне у дрвено тело живот, плаши се да ће као и сваки живи створ да буде слаб пред разним изазовима и да ће понекад, понешто слагати, па да му нос расте високо, високо, не би био овако леп.

- А, шта радиш са шаховским фигурама? Може ли са њима да се игра шах?

- Може. Оне су чак боље него оне прављене по калупу... И још нешто, веома чудно се са њима дешава када угасим сијалицу. Знам да сам их лепо поређао по табли а ујутро затекнем краља преврнутог и згрченог насред табле а краљица стоји крај њега и благо га прекоревала. Решио сам једне ноћи да не спавам већ да из прикрајка собе посматрам шта се то дешава. Замисли, краљ се помери са свог места, крене ка краљици, направи дубоки наклон и њих двоје почну уз Штраусову музику знану композицију „На лепом плавом Дунаву“ да играју валцер. Као да су у балској сали, придружују им се и друге фигуре. Прави бал! Краљица је неуморна, играла би до зоре, али краљ пада од умора...

- А шта радиш са толиким срцима? Њих када завршиш бојиш у црвено, остављаш целу гомилу на столу у врту...

- Тачно тако, направим их безброј. Само ти не видиш да она имају и бела прозачна крила.

- И?“

- Она сама, када пролази неко улицом крај наше куће полећу, до сваког људског бића које нема у свом срцу ни једну врлину, већ само смртни грех. Неко завист, неко гордост, гнев... Тада срце полети до тог бића, угњезди се у његово срце и одмах можеш да угледаш на његовом лицу преображај. Постаје благог погледа, насмејаних образа, шири топлину око себе...

- Њих онда највише и најчешће правиш?

- Да, у последње време само њих првим. Желим да свако људско биће носи у себи љубав. Знаш ли шта то значи за човечанство?

- Знам. Настаће благостање међу људима, неће бити мржње, ратова...

- Плашим се да само нећу успети сам да направим толико срца колико је потребно људима за преображај, али трудићу се.

- Чувај своје благодарне и богоугодне руке, јер се хришћанска љубав доказује добрим делима које чинимо за друге!

Палчићу, буђење! Време је за школу!

БИБЛИОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Ана М. Дудаш, родом из Ковачице (познатих предела по наивном сликарству) у Малом Црнићу живи и ствара од 1958. године. Активним стваралачким радом и свеколиким духовним бивствовањем, бави се од 1969. године када је са својом поезијом заступљена у књизи Србољуба Митића ПЕРЕЛИ ПОЕЗИЈЕ СТИШКИХ ПЕСНИКА.

До сада је објавила:

- Из области поезије, путописне прозе и осврта на стваралаштво других 25 књига.
- Из области стваралаштва за децу 30 књига (поезије, прозе и сликовница).
- Преводи књижевне ствараоце са словачког и руског језика и до сада је објавила 9 преведених књига и безброј превода по разним часописима како прозних тако и поетских.
- Превођена је на многе језике и њени стихови објављени су на: талијанском, немачком, шпанском, македонском, словачком, словеначком, енглеском, белоруском...
- Са својим прозним и поетским остварењима заступљена је у многобројним зборницима и антологијама.

Добитник је значајних награда за свој рад у области поезије и прозе:

- Златне значке Културно-просветне заједнице Србије, 1980. год.
- Прве награде за поезију и повеље за књижевност на песничким сусретима у Великој Плани 1984. и исте награде у Малом Црнићу 1986.
- Друге награде Удружења писаца за поезију на конкурс Југословенско-Аустралијском удружењу у Сиднеју 1992. године.
- На „Чегарским ватрама” (Синђелићеви дани) у Нишу, два пута је награђивана 1992. и 1993. године.
- Првом наградом за хаику поезију „Келије Свети Сава“ у Параћину, 1993. године.
- Књижевном наградом „Србољуб Митић“ за збирку поезије „СТРАСНА НЕДЕЉА“, издање „Апостроф“ Београд 1997. године.
- Наградом за преводаштво „Илија Милосављевић Коларац“ за превод књиге словачких писаца, 2001. године на смотри Литерарног стваралаштва у Коларима.
- Браничевском повељом, К.Љ.К. „Мајдан“ Костолац, 2001. год.
- Удружење књижевника Србије, додељује јој ПОВЕЉУ ЗА ЖИВОТНО ДЕЛО, у Београду 2014. године.

ПОШТОВАНИ ПУПОЉЦИ НА ЊИВИ ГОСПОДЊОЈ

Захваљујем вам на пажњи коју ми из ваших невиних душа упућујете за сваки пригодан празник, тада у мени заискре крилати цветови богоугодне лепоте.

Они ми причињавају велику радост и бескрајну наду да стасавате у људе који у своју будућност уврежују љубав, а пре свега, међусобно поштовање. То је наговештај и показатељ темеља трајања мира на стазама које су пред вама, које вам живот отвара.

Свакако, томе доприносе и ваша учитељица БОБА, као и учитељ МИРЕ, којима такође благодарим.

Ваша Ана ДУДАШ

Драга наша
тетка Ана,

Сретан Вам
Осми март,

Ваши ученици
и обожаватељи, II, III и IV
разреда

О. III. М. Д. Л. О.
Ц. Р. III. Ц. Е.

7.03.2015.

Истините и кобајаги истините приче Ане Дудаш

Ана Дудаш нам је подарила једну необичну књигу. Иако је сав њен живот посвећен писању, иако је већ писала за децу, сада је први пут написала књигу за децу намењену и деци и одраслима. Заправо, и њу је захватио тренд писања прича за нешто млађе тинејџере или оне који тек напуштају детињство.

У својим песмарицама посвећеним деци, Ана је до сада била изразити лирик, познавалац дечје душе и пријатељ који проналази пут до њихових срца. Било је ту чедности и еденске чистоте и љубави по версу. Сада је отишла и даље. Њени ликови у књизи *Истините и кобајаги истините приче*, поред тога што су истинити, имају развијенију психологију, поступци су им боље мотивисани, рељефнији су и, пре свега, носе едукативне ауторкине поруке. Свет око нас, биље, цвеће, животиње, дрво и сунце, само су декор за озбиљније теме о човекољубљу, милосрђу, адолесцентским проблемима и сновима.

Ана се и овога пута ставља у улогу стрпљивог слушаоца и чувара дечјих тајни. Са те позиције она прича о дечјим малим и великим невољама, суочавању са стварношћу и одрастањем. Није лако бити мали и нежан и спознавати свет у коме многе ствари нису онакве како изгледају. Ех, кад би децу

морили само јади са симпатијама, првим љубавима или причама о ванземаљцима. Сучељавају се они и са тежим бригама, неправдама, одбацавањем, агресијом и неразумевањем. Није ауторка на тој сивотамној страни, али није ни бајковито далеко.

Константа је тежња хришћанским врлинама на којима вековима човечанство почива. Ана је веома одана цркви и у њој налази смернице за свачији живот, па и живот својих јунака. Када недокучиво постане блиско и драго, када се Бог усели у срце, зло мора да страда.

У најуспелијој причи *Палчићеве чаробне руке*, дечак са овим надимком прави папирна срца која лете и гнезде се тамо где су била камена срца, како би постала опет блага и насмејана. Јован, витез од заовачке шуме помаже рањеним животињама које људи посматрају само као плен, а не као рајска створења. *Преображај Безименог* говори о насиљу у друштву и деци која га несвесно усвајају као модел понашања. Добра и мудра другарица Катарина помаже свом другу да од Безименог постане Љубомир и приближи се својим вршњацима. Наравно, ту су и они бескрајно симпатични и духовити, они који први пут отварају очи и уши у Аниној близини као свици који лете око нашег сна.

Свет одавно није бајка, али треба веровати да ће све бити добро и лепо као у древним причама. Анини омиљени јунаци, још из претходних књига: Сава, Николија, Љубица, Реља, Филип, Јован већ одавно

нису бебе. Они полако шире своја паперјаста крила и спремају се за лет. Али Ана и даље бди над њима и жели да их припреми за будућност – ту тајанствену авантуру која их чека. Само да им очврсну крила, само да их не сломе време, ветар или људи. Само да и даље верују у врлински пут коме су их њихови ближњи учили.

Мислим да приче, поготово оне за децу и младе, морају имати тзв. срећни завршетак, светли излаз, решење за сваку ситуацију. Умногоне, схватиће и они којима се пише, решење је у њима самима и изворима љубави и доброте које смо створили у њиховим душама. Књига је заиста најбољи пријатељ, без фразирања, она носи велику одговорност за формирање многих карактера. И писац је одговоран, он никада не сме да буде на погрешној страни.

Ана Дудаш води рачуна да се у њен свет не усеље незнађе и бесмисао. Деца ће нас учити да будемо бољи људи, а ми ћемо њих учити да читају књиге. Треба да читају баш овакве књиге које размичу облаке да се види сунце.

Славица Јовановић

У књизи прича за децу *Истините и кобајаги истините приче* Ана Дудаш преузима јунаке из стварности, али истовремено, у сагласју са другим делом насловне синтагме, машту и снове представља као доживљено и истинито искуство. Реалистичност се наглашава и навођењем конкретних имена или предела у називима прича. Породица, школа и детињство су најшири приповедачки оквир, унутар кога се буди и развија разноврсни свет осећања. Ана Дудаш приповеда о недосањаним сновима, који се настављају и у јави или се, оплемењени добротом и обогаћени емоцијама, враћају у поезију одрастања.

Из свих прича избија уверење да добра дела и лепа реч могу учинити свет племенитијим, бољим и лепшим. Зато су у књизи најфреквентније речи које одсликавају не само јунаке него и личност саме ауторке: љубав, сан, светлост, осмех... Ана Дудаш, баш као и њен јунак из приче *Палчићеве чаробне руке*, верује „да свако људско биће носи у себи љубав“ и да се управо „Хришћанска љубав доказује добрим делима које чинимо за друге“.

Велиша Јоксимовић

САДРЖАЈ

Теодорин звездани сан	7
Преображај Безименог	12
Филип од Костолца	17
Жабац са минђушом на носу	22
Тимотијева дружина истраживача космоса	30
Николијин извор снова	36
Минина ергела крај Млаве	41
Савина истинита прича	45
Ањине бајковите моћи	59
Чаробна јелка	64
Принцеца од Табачке чаршије	68
Витез од заовачке шуме	73
Тијанине визије на Савиндан	77
Смешко или Љутко	83
Палчићеве чаробне руке	89
<i>Библиографски подаци</i>	95
Рецензија:	
Славица Јовановић	99
Велиша Јоксимовић	102

Ана Дудаш
ИСТИНИТЕ И КОБАЈАГИ
ИСТИНИТЕ ПРИЧЕ

Издавач:

Библиотека „Србољуб Митић“ Мало Црниће

За издавача:

Зорка Стојановић

Уредник:

Зорка Стојановић

Рецензенти:

Славица Јовановић
Велиша Јоксимовић

Лектор:

Славица Јовановић

Коректор:

Надица Јовановић

Технички уредник:

Жељко Деветак

Ликовно решење корица:

Јован Живковић ученик ОШ.

Ликовни цртежи:

Ања Николић, Јован Живковић (Ученици ОШ)

Штампа:

Штампарија *Стојадиновић*
Петровац на Млави

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-93-32

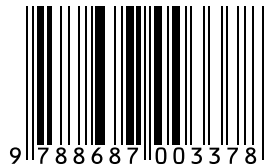
ДУДАШ, Ана, 1936-

Истините и кобајаги истините приче / Ана Дудаш ;
[цртежи Ања Николић, Јован Живковић]. - Мало
Црниће : Библиотека "Србољуб Митић", 2015
(Петровац на Млави : Стојадиновић). - 106 стр. :
илустр. ; 21 cm

Тираж 300. - Стр. 99-101: Истините и кобајаги истините
приче Ане Дудаш / Славица Јовановић. - Стр. 102:
Рецензија / Велиша Јоксимовић. - Библиографски
подаци: стр. 95-96.

ISBN 978-86-87003-37-8

COBISS.SR-ID 214045196

Ана Дудаш води рачуна да се у њен свет не уселе незнађе и бесмисао. Деца ће нас учити да будемо бољи људи, а ми ћемо њих учити да читају књиге. Треба да читају баш овакве књиге које размичу облаке да се види сунце.

Славица Јовановић

Из свих прича избија уверење да добра дела и лепа реч могу учинити свет племенитијим, бољим и лепшим. Зато су у књизи најфреквентније речи које одсликавају не само јунаке него и личност саме ауторке: љубав, сан, светлост, осмех... Ана Дудаш, баш као и њен јунак из приче *Палчићеве чаробне руке*, верује „да свако људско биће носи у себи љубав“ и да се управо „Хришћанска љубав доказује добрим делима које чинимо за друге“.

Велиша Јоксимовић